

**UNIVERZITA PARDUBICE
FILOZOFICKÁ FAKULTA**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2008

Jiří Svoboda

**Univerzita Pardubice
Filozofická fakulta**

Smlouva o ústavě pro Evropu – mediální obraz v denním tisku

Jiří Svoboda

**Bakalářská práce
2008**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jiří SVOBODA**

Studijní program: **B7105 Historické vědy**

Studijní obor: **Historicko-literární studia**

Název tématu: **Smlouva o ústavě pro Evropu - mediální obraz v denním tisku. The Treaty Establishing a Constitution for Europe - its Media Images in Daily Press.**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- úvod, základní vymezení tématu, rozsah a struktura
- popis „evropská ústavy“ a její obraz v médiích
- jak se psalo o ratifikačním procesu, přípravě a zamítnutí
- jednotlivé postoje českých médií
- „lobování“ politiků za ratifikaci „evropské ústavy“
- závěr, zhodnocení

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

OSVALDOVÁ, B. A KOL. Praktická encyklopedie žurnalistiky.. Praha, Libri, 2002

JIRÁK J., KÖPPLOVÁ B. Média a společnost - Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace. Praha Portál, 2003

BURTON, G.; JIRÁK, J. Úvod do studia médií. Brno, 2003

RAMONET, IGNACIO. Tyranie médií. Praha Mladá fronta, 2003

J. SYLLOVÁ, L. PITROVÁ, M. SVOBODOVÁ a kol. Praha C. H. Beck, 2005

J. NOLČ. Ústava České republiky v otázkách a odpovědích. Brno Computer Press, 2004

J. NOLČ a KOL. Evropská ústava s úvodním slovem. Brno CP Books, 2005

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Vlastimil Novák
Katedra historických věd

Datum zadání bakalářské práce:

30. dubna 2007

Termín odevzdání bakalářské práce:

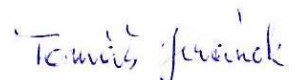
31. března 2008

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Jiránek, Ph.D.

vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2007

Souhrn

Tato práce se zabývá mediálním obrazem Smlouvy o ústavě pro Evropu. Srovnává dva nejčtenější seriózní deníky v České republice, Mladou frontu DNES a deník Právo. Práce je rozdělena do osmi částí, z nichž první jsou věnovány historii Evropského společenství a Evropské ústavě. Další kapitoly rozebírají jednotlivé roky tak, jak šly chronologicky za sebou. Hlavním zdrojem byly novinové články, napsané od roku 2001 do roku 2007.

Klíčová slova

Smlouva o ústavě pro Evropu, Evropská ústava. Mladá fronta DNES, Deník Právo, srovnávání

Summary

This thesis concentrates on the media image of the Treaty Establishing a Constitution for Europe. It compares the two most popular daily newspapers in the Czech Republic: Mladá fronta DNES and Deník Právo. The thesis is divided into eight parts, the first ones of which are devoted to the history of the European Community and the European Constitution. The following chapters chronologically analyze individual years. Newspaper articles from between 2001 and 2007 were the main source for the thesis.

Key words

The Treaty Establishing a Constitution for Europe, European Constitution, Mladá fronta DNES, Deník Právo, comparison

Úvod.....	1
1. Evropská unie – Historie, struktura a organizace	3
1.1 Historie Evropské unie.....	3
1.2 Orgány Evropské unie	6
2. Evropská ústavní smlouva.....	8
3. Rok 2001: Vznikne evropská ústava?.....	10
3.1 Německo-české vztahy a sváry uvnitř Unie	10
3.2 Poslanci si vyřizují účty přes média.....	11
4. Rok 2002: Budoucnost Unie a Konvent.....	13
4.1 Potřebujeme Konvent?	13
5. Rok 2003: Návrh Evropské ústavy	16
5.1 Křesťané chtějí v ústavě Boha	16
5.2 Euroústava pro veřejnost, Zielencovy momenty, balení kufrů a Soluňská výheň.....	17
5.3 Klaus nechce pas.....	24
5.4 Římský summit a Bruselská konference	26
6. Rok 2004 – Česko vstupuje do EU, římské slavnosti	29
6.1 Malé státy nechtějí hrát druhé housle	29
6.2 Schválení euroústavy je nejisté	30
6.3 Bude v Čechách referendum?	32
6.4 Evropský summit v Římě	32
7. Rok 2005: Odmítnutí Evropské ústavy	34
7.1 Důkladné rozbory.....	34
7.2 Francie a Nizozemsko odmítá euroústavu	36
7.3 Evropská ústava je zdarma	40
7.4 Prezident Klaus „popichuje“ euroústavu	40
8. Rok 2006: Slavit se nebude, přichází zklamání.....	41
8.1 Interwiev s francouzským prezidentem	41

8.2 Estonsko schválilo „mrtvou“ Evropskou ústavu.....	41
8.3 Britská zahořklost	42
8.4 Články si píší europoslanci sami	42
9. Rok 2007: Nastane zmrtvýchvstání Evropské ústavy?	44
9.1 Německé lobování.....	44
9.2 Bruselské jednání	45
9.3 Jak bude vypadat nová evropská smlouva?	45
9.4 Lisabonská smlouva	46
Závěr.....	48
Prameny	50
Literatura	51
Seznam internetových zdrojů.....	52
Přílohy	53
Résumé	55

Úvod

Smlouva o ústavě pro Evropu, euroústava, Evropská ústava či Evropská ústavní smlouva. Ještě před rokem jsme všichni tyto slova vídali prakticky denně v médiích. Evropská ústava se ze dne na den stala fenoménem, přestože skoro nikdo o ní nic nevěděl.

Jeden z nejširších mediálních obrazů o ústavě nalzáme v denním tisku. I já jsem si proto vybral porovnávání této smlouvy v psaném periodickém tisku. Ale protože komparace všech českých „novin“ by zabrala stovky, možná tisíce stránek, vybral jsem si z českých žurnalistických „vod“ deník Právo a Mladou frontu DNES. Volba tiskovin nebyla prioritně zaměřena na historickou stránku těchto deníků, ale výběr probíhal ze statistického hlediska. Obě periodika můžeme nalézt na předních příčkách základních žurnalistických statistik. Prvotně byly sledovány náklady periodik a odhady čtenosti tisku, přičemž přesnější grafické vyjádření lze shlédnout v příloze. Toto zúžení na dvě tiskoviny mi dává možnost vysledovat zásadní rozdíly v postojích redaktorů, komentátorů a dalších externích spolupracovníků. Zároveň budu chtít obsáhnout většinu témat, která provázela schvalovací proces a srovnávat je s výše zmiňovanými médii. Naopak rozbor až desítky periodik by mohl skončit kontraproduktivně – komunikačním šumem, zahlceností nebo nesrozumitelností.

Styl, kterým píší bakalářskou práci odpovídá svým charakterem stylu publicistickému, přičemž v textu této práce nacházíme i prvky stylu odborného. Pro publicistický útvar jsem se rozhodl zejména proto, že hlavním tématem práce je komparace sdělovacích prostředků. A právě pro média je publicistický styl a jeho útvary tak typický. Z toho vyplývá, že v bakalářské práci nacházíme prvky reportážní, úvahové či kritické. Nechybí retrospektiva, specifické vyjadřování, automatizace, aktualizace a působivost.

Nyní bych uvedl stručný přehled témat, respektive kapitol. Úvodní část představuje Evropskou unii a její prapočátky, rozvoj a současnost. Nechybí ani zmínka o základních orgánech Evropské unie v čele s Evropským parlamentem. Navazuje kapitola o historii Evropské ústavní smlouvy, s přehledem nejvýznamnějších summitů a dat jejich konání. Bakalářská práce se poté už plně zaměřuje na komparaci deníků Právo a Mladá fronta DNES.

V letech 2001 a 2002 není zaznamenáno příliš mnoho zmínek o euroústavě. To se však mění rokem 2003, což dokládá především rozsah kapitoly. Přistoupení České republiky do

EU znamená další dějinný okamžik. Na druhé straně sledujeme upozadění Evropské ústavy, jak je vidět v šesté kapitole. Potom přichází odmítnutí euroústavy ve francouzském a nizozemském referendu, což ve velké míře zaznamenávají naše srovnávané deníky v sedmé části bakalářské práce. V osmé kapitole sledujeme nezáměr o „mrtvou“ ústavu a odvážné snahy o její oživení. Tato část je svým rozsahem nejtěplejší. Konečně směřujeme k deváté, poslední části bakalářské práce. Ta dokládá snahu evropských i českých politiků o to, aby vznikla nová ústava. To se také stává a na svět přichází Lisabonská nebo také Reformní smlouva. Tyto aktivity zachycuje Mladá fronta DNES i deník Právo a rozvádí je do svých článků a komentářů. Poté už následuje standardní závěr, bibliografie a příloha s grafy.

1. Evropská unie – Historie, struktura a organizace

Hlavním tématem bakalářské práce je Smlouva o ústavě pro Evropu a její obraz v denním tisku, konkrétně v Mladé frontě DNES a v deníku Právo. Protože návaznost euroústavy na Evropskou unii a její organizace je zjevná, bude mým prvním úkolem popsat tuto kohezi. Zaměřím se na historii Evropské unie, její strukturu a orgány. Poté přistoupím k rozboru samotné Evropské ústavy.

1.1 Historie Evropské unie

Začneme samotnou Evropskou unií. Její prazáklad můžeme sledovat již od starověku a středověku, kdy mnohá území vytvářela spojenectví a jednotnou kulturu. Podle rakouského sociologa Richarda Coudenhove-Kalergiho rozlišujeme čtyři historické oblasti evropského sjednocování. Coudenhove-Kalergi rozeznával jako první fázi vytváření jednotné Evropy římské impérium, za druhou považoval křesťanský Západ, za třetí francouzskou osvícenskou Evropu a konečně za čtvrtou praxi panevropského budování Evropy po první světové válce.¹

Vize sjednocené Evropy se objevuje v dějinách ještě několikrát. My se však přesuneme už do doby po 2. světové válce, kdy byla tato idea zvláště aktuální. Některé názory mluvily pro rychlé sjednocení, protože více států může dohromady zajistit mír, bezpečnost a stabilitu v Evropě. Tento kontinent bojoval s hospodářskou krizí, sociální stagnací nebo například s nacionalistickou celní ekonomikou jednotlivých mocenských struktur. Neodvratně musela přijít změna. A to se také stalo. 19. září roku 1946 došlo na proslov Winstona Churchilla v Curichu. Ten požadoval vytvoření Spojených států evropských, jejichž hlavním cílem mělo být uzavření spolupráce mezi Francií a Německem.² Na tuto část evropské historie navazoval takzvaný Schumanův plán, jehož hlavním posláním mělo být založení Evropského společenství uhlí a oceli.³ Představa se stala skutečností 18. dubna 1951 a takzvaná „Šestka“ podepisuje (Německo, Francie, Itálie a země Beneluxu) Pařížskou smlouvu o založení Evropského společenství uhlí a oceli. Rok nato podepisují všichni členové „šestky“ smlouvu o založení Evropského obraného společenství a smlouvu o Evropském společenství uhlí a oceli prodlužují na dalších padesát let. Souběžně s touto institucí začalo od roku 1960 fungovat Evropské sdružení volného obchodu, jehož hlavním cílem byl neomezený volný

¹ VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 63. ISBN 80-7106-663-X

² VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 189 - 192. ISBN 80-7106-663-X

³ VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 218 - 230. ISBN 80-7106-663-X

obchod, bez ztráty národní suverenity. ⁴Do tohoto společenství patřily: Velká Británie, Dánsko, Švédsko, Norsko, Portugalsko, Finsko, Švýcarsko a Rakousko.

Zvyšující se napětí vyvolala situace ve Francii. Ta neratifikovala smlouvu o obranném společenství a rázem vyvolala tuto událost krizí a strach z toho, že by mohlo dojít k samotnému rozpadu společenství. Řešením bylo rozšířit celou evropskou integraci na všechna odvětví ekonomiky. 25. března 1957 jsou tak podepsány smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství a Evropského společenství pro atomovou energii, vznikají Římské smlouvy. Konec padesátých a léta šedesátá byla pro evropské společenství zdánlivě bezvýznamná. Významnou osobností se stává francouzský prezident, generál Charles de Gaulle. Ten dokonce dvakrát nedoporučil vstup Velké Británie a Irska do společenství. Zároveň se však snažil celou platformu stabilizovat jak ekonomicky, tak i politicky a programově. Z toho jasně vyplývá, že Francie značně ovlivňovala dění ve společenství.⁵ Následující roky jsou charakterizovány celní reformou, prvním rozšířením a vznikem Evropské rady. V Bruselu je tak podepsána smlouva o přistoupení Británie, Dánska, Irska a Norska. Posledně zmíněný stát musel společenství opustit, protože nebyl schválen v referendu. Rok 1968 znamenal i zrušení vnitřního cla na dovážené zboží, což vedlo k výraznému oživení ekonomiky. V osmdesátých letech nastává takzvané „jižní rozšíření“ Evropského společenství. Roku 1981 přistupuje první středomořský stát, a to Řecko. V roce 1986 přicházejí Španělsko a Portugalsko a tím se počet států zvyšuje na 12. Zároveň nastává vnitřní stabilizace, která má vliv na ekologii, vědu, strukturální politiku a vnitřní ekonomiku. To vše by nebylo bez vstupu Aktu o jednotné Evropě.⁶

Neodvratně míříme do doby, kdy společenství dostává nový název Evropská unie. Ještě před tím nastává období razantní přeměny celé Evropy. Rozpad Sovětského svazu, vznik nových států a sjednocení Německé demokratické republiky se Spolkovou republikou Německo. To vše směřovalo k oné známé Maastrichtské konferenci, z níž vznikla i Smlouva o Evropské unii. 1. listopadu roku 1993 vstupuje Maastrichtská smlouva v platnost a oficiálně vzniká Evropská unie. Kontinuálně dochází k dokončování procesu hospodářské a měnové unie a odstranění vnitřních hranic. Je tak dokončena struktura vnitřního trhu, volného pobytu

⁴ VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 260 - 263. ISBN 80-7106-663-X

⁵ VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 263 - 273. ISBN 80-7106-663-X

⁶ VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 320 - 337. ISBN 80-7106-663-X

osob, kapitálu, zboží a služeb. Vnitřní trh se poté stal hlavní otázkou Evropské unie. Bylo potřeba zahájit živnou půdu k vytvoření jednotné měny, eura.⁷ Díky této strategii musel vzniknout Evropský měnový institut a Evropský systém ústředních bank. V neposlední řadě připomeňme i Amsterdamskou smlouvu, která upravovala vnitřní integritu všech institucí Evropské unie, změnila systém rozhodování a hlasování v Evropském parlamentu, nebo pomohla umožnit rozšíření unie jihovýchodním směrem. 1. ledna 1995 nastává čtvrtá vlna rozšíření, a to o Finsko, Švédsko a Rakousko. Do hry o společenství se znovu dostává Norsko. Samo však v referendu říká ne, protože i bez spojení s unií využívá mnoha spojení a unijních výhod.⁸

Právě ono budoucí rozšiřování společných hranic na jih a na východ se stalo milníkem prvních let 21. století. Vzniká soubor dokumentů „Agenda 2000“, který zkoumal, jaký bude dopad na unii, po rozšíření na východ. Tato agenda se týkala deseti zemí střední a východní Evropy, včetně České republiky. Tyto země měly zároveň své povinnosti, mezi které patřily i aktuální a pravidelné zprávy o pokroku v hospodářské a ekonomické oblasti. 1. leden 1999 znamenal ještě jeden mezník. Společná evropská měna „euro“ byla uvedena na světové trhy. Euro se pohybovalo nejprve jenom v neviditelném bankovním sektoru a teprve roku 2002 úplně nahradilo jednotlivé národní měny členských států. Zároveň ovšem několik zemí se společnou měnou nesouhlasilo, což dalo plně najevo v referendu. Měnu tak nepřijaly: Švédsko, Dánsko a Velká Británie. Vrcholný summit Evropské rady v Nice znamenal oficiální posvěcení Evropské unie o rozšíření nejlépe připravených států. Poslední období mezi roky 2000 až 2008 můžeme charakterizovat jako debatu o budoucím uspořádání Evropy. V Evropské unii pokračují procesy integrace a jejího rozšiřování, návrhy a schvalování Evropské ústavy i prohlubování bezpečnostní politiky.⁹ Pátá, největší vlna rozšíření, přišla v roce 2004, kdy do společenství přistoupilo deset nových členů. Byly jimi: Česká republika, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Slovinsko, Malta a Kypr. Tímto velkým boomem se však expanze nezastavila. V dubnu 2005 vydal Evropský parlament rozhodnutí o přistoupení Rumunska a Bulharska do Evropské unie. Tyto země byly 1. ledna 2007 do společenství přijaty. V současnosti probíhá další jednání s Tureckem a Chorvatskem. Soluň, 20. června 2003. Právě v tento den byl schválen návrh Evropské ústavy. Poté

⁷ VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 369 - 382. ISBN 80-7106-663-X

⁸ VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 369. ISBN 80-7106-663-X

⁹ VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 445 - 474. ISBN 80-7106-663-X

následoval dlouhý ratifikační proces na úrovni ministrů zahraničí a hlav států, aby se skoro symbolicky vrátila na hlavní půdu Evropské unie, do Bruselu. Konečně přišly na řadu jednotlivé schvalovací procesy v národních referendech. Španělsko, jako první stát Evropské unie, smlouvu podpořilo. Naopak ve Francii a v Nizozemsku se přijetí nelíbilo a tyto země jej odmítly.

1.2 Orgány Evropské unie

Nyní si ve stručnosti připomeneme tři zakládající orgány Evropská unie. Prvním z nich je Evropský parlament. Jeho historie navazuje na dějiny evropské integrace už od počátků.¹⁰ Ovšem, jako instituce volená přímým hlasováním, nabírá na významu až koncem 70. let, přesněji v roce 1979. Název, který nese, není nikterak náhodný. Po významných smlouvách (Maastrichtská, Amsterodamská) se proměnil do podoby zákonodárního orgánu, což znamená, že začal plnit podobné funkce, jako například parlament v České republice. Přímá volba do parlamentu zaručuje legitimitu, zákonodárci jsou voleni na dobu pěti let a samotný akt volby probíhá podle zákonů jednotlivých států a jejich zvyklostí. Ještě by stálo dodat, že zájmy více než čtyř set miliónů občanů Evropského společenství, hájí 785 poslanců Evropského parlamentu.

Další orgán, na který zaměříme svůj zrak se nazývá Evropská rada. Tu si můžeme snadno splést s Radou Evropské unie, neboli Radou ministrů.¹¹ Evropská rada vlastně představuje setkávání politiků členských zemí na nejvyšší úrovni. Není proto divu, že tato instituce plní funkci vrcholného orgánu Evropské unie. Stejně jako jiné složky, má i tato organizace svou vlastní historii. O její vybudování bylo usilováno již na počátku 60. let. Ale stejně, jako další snahy o deset let později, vyšla naprázdno. A tak, díky francouzskému předsednictví v roce 1974, se stala myšlenka vybudování Rady Evropy skutečností. Hlavní funkce této skupiny jsou: reprezentování národních zájmů, společná a bezpečnostní politika, vzájemná justiční spolupráce, návrhy deklarácí a směrnic či podávání podnětů, rezolucí a prohlášení. Druhou, již zmiňovanou radou, je Rada Evropské unie, často označovaná jako Rada ministrů nebo jen slovem Rada. Tato instituce disponuje zákonodárnými a výkonnými pravomocemi a stává se tak rozhodujícím orgánem Evropské unie. Kromě již zmiňovaných pravomocí, plní i další důležité funkce, mezi které patří například: spolupráce a koordinace hospodářské politiky

¹⁰ VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 504 - 506. ISBN 80-7106-663-X

¹¹ VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 485 - 493. ISBN 80-7106-663-X

jednotlivých států, legislativní funkce, přijímání právních dokumentů a další. Radou ministrů je označována tato organizace proto, že každá členská země má svého zástupce v Radě na ministerské úrovni. Rada jako taková existuje pouze jedna. Dále se však podle agendy člení na několik frakcí, přičemž nejsledovanější jsou: Rada pro všeobecné záležitosti, Rada ECOFIN, což je skupina složená z ministrů financí, či třeba Rada pro zemědělství a rybolov.¹²

Nyní představíme Evropskou komisi. Je to nezávislý, výkonný a nadnárodní orgán. Už z této definice plyne, že její úkol spočívá v plnění každodenní agendy Evropské unie, reprezentování tohoto společenství jako celku a v přípravě nových návrhů zákonů, které předkládá Radě Evropské unie a Evropskému parlamentu. Termín komise je často zavádějící. Vztahuje se totiž na tým zaměstnanců, kteří prakticky vedou celou instituci a zároveň na tým 25 odborníků - „komisařů“, kteří jsou jmenováni svými národními parlamenty a jejichž úkolem je řídit tento orgán a přijímat jeho rozhodnutí.¹³ Evropská komise úzce spolupracuje s dalšími orgány Evropského společenstva, jakými jsou například Výbor regionů či Účetní dvůr. Další instituce, které se mohou v bakalářské práci objevit, budou v případě nutnosti rozebrány přímo v textu nebo se u nich objeví odkazy na konkrétní bibliografii. Snad jen pro zajímavost uvedu některé z těchto následujících institucí: Evropský soudní dvůr, Evropská centrální banka, Evropská investiční banka, Hospodářský a sociální výbor, Evropský ombudsman a další.

¹² VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 486. ISBN 80-7106-663-X

¹³ Evropská komise. *Jak funguje Evropská unie: Průvodce občanů po institucích EU*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2006. str. 20 – 24. ISBN 92-79-02222-9

2. Evropská ústavní smlouva

Pozvolna přecházíme k samotné Smlouvě o Ústavě pro Evropu. Ještě než začneme tento pakt rozebírat podrobně, měli bychom začít u samotného významu slova „ústava“. Ta je nejvyšší právní normou a základním zákonem státu. Mluví o jeho zákonitostech, principech, strukturách, občanských povinnostech a svobodách. Ve většině svobodných, či spíše demokratických zemích funguje na zásadách dělby moci,¹⁴ takzvané moci zákonodárné, výkonné a soudcovské.

Stejně jako instituce Evropské unie i Ústava pro Evropu má svoji historii. O potřebnosti evropských smluv se začalo mluvit již roku 1992, při podpisu Maastrichtské smlouvy. Všeobecně však můžeme říct, že rozhodujícím milníkem pro Ústavu byl Evropský summit v Laekenu, kde 15. prosince 2001 Evropská rada rozhodla, že přijme takzvané Prohlášení k budoucnosti Evropské unie. Cílem tohoto Prohlášení byla cesta k otevření diskuse o ústavní smlouvě. Vzhledem k tomu, že již nebylo možné takto závažné otázky řešit jen na poli Evropské unie a na mezivládních konferencích, musel se ustanovit takzvaný Konvent, který měl za cíl vyjádřit národní stanoviska jednotlivých evropských zemí v obsáhlé diskusi.¹⁵ Hlavním posláním Konventu byl podrobný rozbor klíčových otázek dosavadního vývoje Evropské unie a zároveň i řešení nových otázek, které jistě s rozšířením přijdou. První zasedání tohoto klubu se konalo 28. února 2002. Následovalo ještě několik schůzek, až Konvent dospěl k názoru poslat Evropské radě návrh ústavní smlouvy. Předání proběhlo v Soluni, 20. června 2003. Konečný návrh putoval do rukou Evropské rady o necelý měsíc později. Tento text, jež vzešel z Konventu, byl ještě předložen ke schválení na mezivládní konferenci, konané v roce 2003, a to jak na úrovni ministrů zahraničních věcí, tak i na úrovních ministerských předsedů a hlav států. Po osmi měsících neustálého vyjednávání mohlo proběhnout zasedání Evropské rady, na kterém byl dán souhlasný postoj vlád všech 25 členů Evropské unie. Dle regulí musela poté následovat jednotlivá národní referenda, v nichž o Evropské Ústavě rozhodovali obyvatelé. Jak je výše napsáno, tak první zemí, ve které dopadlo referendum úspěšně bylo, Španělsko. 1. listopad 2006 měl být dalším velkým milníkem Evropské unie. Ten den měla vstoupit v platnost Smlouva o Ústavě pro Evropu. Hlavní podmínka však zněla tak, že s Ústavou musejí souhlasit všechny členské země Evropské unie. To se ale nestalo a následoval bankrot Evropské ústavy.

¹⁴ NOLČ Jiří. *Evropská ústava s úvodním slovem*. 1. vyd. Brno: CP Books, 2005. str. 5. ISBN 80-251-0593-8

¹⁵ VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 445 - 474. ISBN 80-7106-663-X

Konečně zamíříme do jádra Evropské Ústavy. Ta má podobně jako česká ústava, preambuli, dále obsahuje čtyři části, protokoly, přílohy, prohlášení a závěrečný akt. Preambule vyzdvihuje morální, kulturní a historický kontext Evropy. Staví do popředí odhodlání a přesvědčení, nezapomíná však na náboženské a humanistické odkazy.¹⁶ Následuje první část Ústavy, nebo-li Základní ustanovení. Ta má celkem 9 kapitol a 59 článků, přičemž v prvních kapitolách sledujeme výčet hlavních hodnot Evropské unie, seznamujeme se s Evropskými organizacemi, právy a povinnostmi nebo s objasněním obsahu slov Evropská unie. Tato kapitola dále pokračuje rozdělením kompetencí, charakteristikou legislativních nástrojů a financováním Evropské unie. Druhá část, takzvaná Charta základních práv Unie v sobě ukrývá 54 článků, rozdělených do 7 kapitol. Měla by sloužit ve vztahu občan a Unie. To znamená, že Evropská unie musí respektovat konkrétní práva a svobody obyvatelstva. Ctí svobodu, rovnost, spravedlnost, důstojnost, občanská práva a solidaritu. Třetí část obsahuje 7 kapitol a 342 článků, což dokládá její obsáhlost. Věnuje se převážně vnitřní politice Evropské unie a rozebírá již v první kapitole nastíněná témata. Prostředek této části je věnován hospodářským a kulturním oblastem. Dopodrobna se hovoří o jednotném trhu, společné měně, životním prostředí, zemědělství, hraničním systémem, bezpečnostní politice, kultuře nebo vzdělání. Pak pokračuje rozbor spolupráce s vnějšími trhy, pohled do charitativního sektoru či dodatky o rozvojové spolupráci. Čtvrtá část, označená jako Obecná a závěrečná ustanovení nabízí 10 článků s problematikou symbolů Evropské unie. Zároveň, jak již název napovídá, tvoří závěrečnou část, což dokazují i obecná pravidla a směrnice, nebo například ustanovení, za jakých okolností může být smlouva změněna. Z protokolů, které jsou k Ústavě přidruženy, můžeme jmenovat kupříkladu Protokoly o národních parlamentech,¹⁷ které by se měly více zapojit do rozhodování, nebo Protokol o Euro-skupině,¹⁸ popřípadě Protokol ke Smlouvě o evropské atomové energii¹⁹, či Protokol o výsadách a imunitách Evropské unie.²⁰

¹⁶ NOLČ Jiří. *Evropská ústava s úvodním slovem*. 1. vyd. Brno: CP Books, 2005. str. 26 - 30. ISBN 80-251-0593-8

¹⁷ NOLČ Jiří. *Evropská ústava s úvodním slovem*. 1. vyd. Brno: CP Books, 2005. str. 147 - 148. ISBN 80-251-0593-8

¹⁸ NOLČ Jiří. *Evropská ústava s úvodním slovem*. 1. vyd. Brno: CP Books, 2005. str. 236. ISBN 80-251-0593-8

¹⁹ NOLČ Jiří. *Evropská ústava s úvodním slovem*. 1. vyd. Brno: CP Books, 2005. str. 271 - 273. ISBN 80-251-0593-8

²⁰ NOLČ Jiří. *Evropská ústava s úvodním slovem*. 1. vyd. Brno: CP Books, 2005. str. 185 - 188. ISBN 80-251-0593-8

3. Rok 2001: Vznikne evropská ústava?

Toto jsou jedny z prvních roků, kdy se nahlas začíná mluvit o vzniku evropského dokumentu, který by měl přinést zásadní zvrat v integračním procesu. To zaznamenávají i deníky Právo a MF Dnes, kteří o těchto záležitostech informují mnohem více, než v letech minulých. Jistě je to dáno i integrační politikou Evropské unie, která nahlas hovoří o svém rozšiřování. Rok 2001 je poznamenán teroristickým útokem na USA, který se odehrál 11. září. Přesto však nabírá situace kolem nového evropského uspořádání rychlost a schází se Konvent v belgickém Laekenu, kde probíhají jednání o budoucnosti Unie. Jeden z hlavních bodů těchto jednání měl připravit živnou půdu, pro vytvoření nové evropské ústavy. Deník Právo zaznamenává především snahu francouzsko-německé osy o vytvoření eurovlády, na kterou by konzistentně navazovala samotná ústava²¹, informuje o služební cestě tehdejšího ministerského předsedy Miloše Zemana do Bruselu²² a přináší rozhovory s českou politickou elitou, například s Milošem Zemanem, Vladimírem Špidlou či Janem Kavanem. Zvláště interwiev s předsedou ČSSD Vladimírem Špidlou²³ je značně zajímavé v momentě, kdy autor položí otázku na vztah eurooptimistů z ČSSD a euroskeptiků z ODS. Předseda Špidla věří ve schodu v celém politickém spektru, navíc prohlašuje, že k budoucí evropské ústavě se kladně přihlásil i Václav Klaus. Zvláště tyto poslední věci jsou velmi zajímavé, protože v následujících letech bude Václav Klaus zarytý europesimista a s trochou nadsázky i nepřítel Evropské unie. V Mladé Frontě DNES zaznamenáváme reakce na německo-českou diskusi o podobě EU a její ústavní smlouvy²⁴, dohady mezi francouzským premiérem Jospinem a německou ideou Evropské unie²⁵ a jeden z prvních názorů na evropskou ústavu od Martina Komárka²⁶.

3.1 Německo-české vztahy a sváry uvnitř Unie

Z nástinu článků, které se objevují v obou periodikách, můžeme lehce určit, že se shodují především v otázkách vztahu dvou tahounů Evropské unie, mocným Německem a velkou Francií. Politický dialog českého ministra zahraničí Jana Kavana a jeho německého protějšku

²¹ DPA, ČTK. Schröderův návrh eurovlády přijaly v Bruselu s rozpaky. *Právo*, 2001, roč. 11, č. 102, s. 9. ISSN 1211 - 2119

²² LAN, ČTK. Zeman v Bruselu podpořil vytvoření evropské ústavy. *Právo*, 2001, roč. 11, č. 149, s. 8. ISSN 1211 - 2119

²³ MITROFANOV Alexandr. Pod Klausem v příští vládě nebudu. *Právo*, 2001, roč. 11, č. 298, s. 1. ISSN 1211 - 2119

²⁴ LAMBSDORFF Graff Hagen. EU nechce být despotická. *Mladá fronta DNES*, 2001, roč. 12, č. 76, s. 8. ISSN 1210 - 1168

²⁵ SLÁDEK Jiří. Jospin odmítl německou vizi EU. *Mladá fronta DNES*. 2001. roč. 12, č. 125, s. 10. ISSN 1210 - 1168

²⁶ KOMÁREK Martin. Ať má Evropa ústavu. *Mladá fronta DNES*. 2001. roč. 12, č. 284, s. 7. ISSN 1210 - 1168

Joschky Fischera také nezůstala bez povšimnutí. Deník Právo přináší přepis rozhovoru obou státníků²⁷. Mladá fronta si naopak pozvala velvyslance Spolkové republiky Německo, který vysvětloval funkčnost Charty základních práv EU, ze které měla vzniknout Evropská smlouva²⁸.

Jak jsme se však již zmínili výše, oba dva deníky zareagovaly na možnost budoucího uspořádání federální Evropy, tak jak si jej představovala Spolková republika Německo. Rozpaky z tohoto rozhodnutí nastaly záhy, a to jak na bruselské půdě, tak i ve Francii a dalších zemích. V listopadu nastává obrat a Paříž i Berlín chtějí vytvořit ústavu Evropské unie. Jiří Sládek z Mladé fronty DNES píše ve svém článku²⁹ o nesouhlasném postoji francouzského premiéra Lionela Jospina k německému ambicióznímu plánu - „Federaci národních států“. Francouzský státník na druhé straně neodsuzuje myšlenky vytvoření evropské ústavy, ba naopak vyjadřuje jí podporu. Právo přináší článek přímo z Bruselu³⁰, ve kterém se Evropská komise vyjadřuje o onom německém návrhu vytvořit centralizovanou vládu Evropské unie. A znovu se setkáváme s návrhem Evropské ústavy s vyjádření francouzské strany, že tento prvek bude země galského kohouta podporovat.

3.2 Poslanci si vyřizují účty přes média

Nyní si představíme články a témata, ve kterých se deníky neshodují. Mladá fronta Dnes nabízí v roce 2001 jen několik dalších článků o evropské ústavě, které ještě nebyly zmíněny. Důležitý článek píše Martin Komárek v rubrice Názory³¹. Kladný postoj k Evropské ústavě dokládají jeho věty na začátku textu, kdy Evropskou ústavu bere tak, že již defacto existuje. Hodnotový systém, spolu s listinou práv a svobod, má každá země a Evropská ústava je jen taková nadstavba, jakýsi sjednocující symbol. Demokratický princip schvalování dokládá důvěryhodnost. Autor poznamenává, že současnou Evropu rozdělují jen okrajově dimenzované zájmy a jazyky. Naopak, když by byla Evropa jedním subjektem, bude mít společnou zahraniční politiku, stejnou ekonomickou soutěž či náboženskou toleranci.

Právo, narozdíl od Mladé Fronty DNES, píše mnohem více o možné Evropské ústavě a o jejím dopadu na běžného občana. Častou osobností, zmiňovanou v tomto periodiku je bývalý

²⁷ KAVAN, J., FISCHER, J. Německo a Česká republika v nové Evropě. *Právo*. Roč. 11, č. 165, s. 1. ISSN 1211 - 2119

²⁸ LAMBSDORFF Graff Hagen. EU nechce být despotická. *Mladá fronta DNES*, 2001, roč. 12, č. 76, s. 8. ISSN 1210 - 1168

²⁹ SLÁDEK Jiří. Jospin odmítl německou vizi EU. *Mladá fronta DNES*. 2001. roč. 12, č. 125, s. 10. ISSN 1210 - 1168

³⁰ DPA, ČTK. Schröderův návrh eurovlády přijaly v Bruselu s rozpaky. *Právo*, 2001, roč. 11, č. 102, s. 9. ISSN 1211 - 2119

³¹ KOMÁREK Martin. Ať má Evropa ústavu. *Mladá fronta DNES*. 2001. roč. 12, č. 284, s. 7. ISSN 1210 - 1168

premiér Miloš Zeman. Na konci června vystupuje v Bruselu na konferenci, kde se setkává se svými kolegy z dalších kandidátských zemí EU³². Miloš Zeman se na besedě zmiňuje o potřebnosti ústavy Evropské unie, která by měla vycházet z Charty základních práv, jež byla schválena na summitu v Nice v roce 2000. Na konci roku vystupuje tento politik ještě několikrát, aby na začátku prosince promluvil se svou úvahou o souhře malých států v Evropské unii. V článku *Zeman je pro souhru malých v Evropské unii*³³ nacházíme například stanovisko představitelů Visegrádské čtyřky a dalších malých zemí (Belgie, Nizozemsko, Lucembursko), ve kterém se všichni dohodli na společném postupu při prosazování Evropské ústavy. V dalším článku s názvem *Superstát nepředstavuje jediný model*³⁴, napsaném tentokrát poslancem za ODS Janem Zahradilem, můžeme sledovat spíše politický boj, než konstruktivní řešení. Zahradil usiluje o osvětlení politických, ekonomických a filozofických oblastí Evropské unie a jejich návazností na nově budovanou Evropskou ústavu. Zároveň vyzývá ministra Kavana k otevřené diskusi, což tento článek posouvá do úplně jiné roviny. Evropskou ústavu podporuje i Unie svobody. To se dočítáme v článku *US pro Evropskou ústavu*³⁵, v němž můžeme zachytit vyjádření předsedkyně US Hany Marvanové. Unie svobody je zastáncem federalizace Evropské unie a jedním krokem k této federalizaci může být i přijetí Evropské ústavy. Marvanová zároveň dodává, že za duchovního otce tohoto evropského programu v České republice musíme řadit Josefa Zielence. Další články v Právu můžeme přiřadit spíše k samotným rozhodovacím procesům Evropské unie a k celoevropským diskusím. Z toho vyplývá, že zmínky o Evropské ústavě nacházíme v těchto článcích jen okrajově, bez větší důležitosti.

³² LAN, ČTK. Zeman v Bruselu podpořil vytvoření evropské ústavy. *Právo*, 2001, roč. 11, č. 149, s. 8. ISSN 1211 - 2119

³³ BBC, LAN. Zeman je pro souhru malých v Evropské unii. *Právo*. 2001. roč. 11, č. 284, s. 7. ISSN 1211 - 2119

³⁴ ZAHRADIL Jan. Superstát nepředstavuje jediný model. *Právo*. 2001, roč. 11, č. 234, s. 7. ISSN 1211 - 2119

³⁵ ROB. US pro Evropskou ústavu. *Právo*. 2001, roč. 11, č. 236, s. 2. ISSN 1211 - 2119

4. Rok 2002: Budoucnost Unie a Konvent

Rok 2002 byl jedním z prvních milníků nově vznikající Evropské ústavy. A to především proto, že se na sklonku února, za účasti všech členských a kandidátských zemí, sešel Konvent o budoucnosti Evropy. Zde se nediskutovalo jenom o budoucnosti Unie, ale i o zájmech jednotlivých členských států a nově přistoupivších zemí. Z Konventu pak vzešel konečný návrh Smlouvy o ústavě pro Evropu, předložený v červenci 2003. Dalším důležitým bodem pro Evropskou integraci bylo zavedení evropské měny euro do oběhu a konečně i Kodaňský summit, který ukončil vstupní jednání s kandidátskými zeměmi.

4.1 Potřebujeme Konvent?

Podle podobného scénáře píše i Mladá fronta DNES a deník Právo, avšak podle četnosti článků je zřejmé, že integrační proces Evropy více zasahuje redaktory deníku Právo. Naopak v Mladé frontě DNES se objevují články především v rubrice Názory. Velmi zřetelně lze tuto situaci pozorovat například u článku *Čím hrozí Konvent EU?*³⁶, kde autor glosuje zvláštní situaci, v které je naše země před přijetím Evropské ústavy. Zajímá jej i problém netečnosti místních médií o tuto problematiku. Druhá část téhož článku představuje bližší pohled na daňovou problematiku Evropské unie a její dopad na připravovanou Ústavu EU. Článek opět uzavírá zvolání, zda tato problematika má v České republice vůbec nějakou odezvu, jestli to vůbec někoho zajímá? Z hlediska časové posloupnosti můžeme vysledovat, že i deník Právo využil poslední fáze zasedání Konventu a přináší články o Konventu, jako samostatné instituci³⁷, o náboženském zájmu o podobu Euroústavy³⁸, či o samotné představě o evropské smlouvě³⁹. Zvláště zajímavý je již výše zmiňovaný článek o sblížování evropské ústavy s křesťanskou církví. V Právu můžeme takovéto články vidět dokonce hned několikrát v rozmezí měsíců listopad a prosince 2002. Nejprve se setkáváme s převzatou agenturní zprávou z DPA⁴⁰, kde papež Jan Pavel II. krátce promluvil o potřebnosti zakotvit do nově připravované Evropské ústavy i několik zmínek o základních hodnotách křesťanského náboženství. V už řečeném článku *Také papež zkouší mluvit do věcí*⁴¹ můžeme pozorovat diskusi nejvyššího představitele křesťanské církve, Jana Pavla II., aby byla v eurosmlouvě vidět náboženská myšlenka. V článku se doslova dočítáme: „(...) papež Jan Pavel II., jenž

³⁶ MACHÁČEK Jan. Čím hrozí Konvent EU?. *Mladá fronta DNES*. 2002, roč. 13, č. 280, str. 6. ISSN 1210 - 1168

³⁷ KOHOUT Jan. Konvent není institucí sám pro sebe. *Právo*. 2002, roč. 12, č. 296, str. 6. ISSN 1211 - 2119

³⁸ (rsk). Také papež zkouší mluvit do věcí. *Právo*. 2002, roč. 12, č. 286, str. 9. ISSN 1211 - 2119

³⁹ ROVENSKÝ Jan. Evropská ústava už klepe na dveře. *Právo*, 2002, roč. 12, č. 286, str. 9. ISSN 1211 - 2119

⁴⁰ (DPA). Papež chce křesťanství do ústavy EU. *Právo*, 2002, roč. 12, č. 267, str. 6. ISSN 1211 - 2119

⁴¹ (rsk). Také papež zkouší mluvit do věcí. *Právo*. 2002, roč. 12, č. 286, str. 9. ISSN 1211 - 2119

přemlouval Valéry Giscarda d'Estaing, předsedu Konventu pro budoucnost Evropy, aby se dokument zmiňoval i o specifické roli náboženství na starém kontinentě. Hlava katolické církve si představuje že ústava potvrdí úlohu, jež křesťanství v minulosti mělo při formování Evropy“. Článek naznačuje i druhou stranu mince, a to tu politickou. Některé frakce, jako například evropští Zelení nebo socialisté, nejsou schopni tuto křesťanskou rétoriku přijmout. I další politikové přijímají tuto teologickou politiku spíše s rezervou a přiklání se k naplňování humanitních hodnot, univerzálií a podpoře lidských práv. K vyřešení těchto otázek má vést ještě hlubší a odbornější rozbor a intenzivní diskuse.

Vraťme se však ke Konventu samotnému. Deník Právo má tuto problematiku rozvrhnutou do článků, jež se opírají především o velké kongresy Evropské unie, konané dvakrát v Bruselu a v Kodani. Krátký úvodník s názvem *Evropský konvent začal*⁴² informuje o velkém setkání politiků nad problematikou budoucího uspořádání Evropské unie, které by mělo přinést i přijetí budoucí Ústavy Evropské unie. Další článek *V Bruselu začal klíčový summit o rozšíření*⁴³ se spíše než vznikající Evropské smlouvě, věnuje rozšiřování Evropské unie o nové členy, včetně České republiky. Avšak i zde nacházíme zmínky o výsledcích práce na vznikající evropské ústavě. Jsou to ovšem jenom střípky a v husté atmosféře jednání o rozšiřování, rozpočtových problémech či přímých platbách zemědělcům tyto informace zanikají. Návrh evropské ústavy předložený v říjnu 2002 zachycuje znovu deník Právo. Tentokrát se podařilo autorovi Janu Rovenskému zúžit pohled na Konvent a sedmnáctistránkový návrh ústavy Unie.⁴⁴ Redaktor zde dokonale spojuje blížící se evropský summit v Kodani, kde se má definitivně rozhodnout o přijetí přistupujících zemí, včetně Česka, s několikastránkovým návrhem ústavy. Rozebírá krátkou historii jednání o tomto veledůležitém dokumentu, čímž zároveň připomíná, že konečná podoba eurosmlouvy má být už na stole v létě 2003. Předseda Konventu a zároveň bývalý francouzský prezident Valéry Giscard d'Estaing znovu připomíná, že smlouva či ústava musí být zvláště politickým konsensem mezi jednotlivými národy Evropské unie. Rovenský v závěru článku zdůrazňuje: „ (...) *Nejde o to, jestli se nová Evropa bude jmenovat Spojená Evropa nebo Spojené státy evropské – největším úspěchem by bylo najít způsob, jak ani jeden účastník nebude odcházet od jednacího stolu s pocitem, že byl ochuzen.*“

⁴² REUTERS. Evropský Konvent začal. *Právo*. 2002, roč. 12, č. 51, str. 1. ISSN 1211 - 2119

⁴³ (DPA, lan). V Bruselu začal klíčový summit o rozšíření. *Právo*, 2002, roč. 12, č. 249, str. 8. ISSN 1211 - 2119

⁴⁴ ROVENSKÝ Jan. Konvent předložil návrh evropské ústavy. *Právo*, 2002, roč. 13, č. 252, str. 9. ISSN 1211 - 2119

Jeden z mála článků věnovaných Konventu a vznikající Evropské ústavě můžeme najít v Mladé frontě Dnes na konci února roku 2002. Tento článek⁴⁵ reflektuje situaci, kdy ne veřejnost, ale politické lobby, bude utvářet evropskou smlouvu. To může vzbudit rozpaky, zda se podaří docílit dostatečný kontakt s voliči a jejich zájmy. Autor článku Michal Mocek se tak domnívá, že hlavní úlohu v budování evropské smlouvy budou mít velké země v čele s Německem, Francií, či Velkou Británií. Všimá si i už zmiňovaného předsedy Konventu Giscarda, jež prý nevyhovuje mnoha politikům a zlé jazyky ho označují „(...) za „muže předvčerejška“ a pochybují, zda právě on je ten pravý, kdo může unii otevřít cestu k budoucnosti.“ Samotný projekt Evropské ústavy může přinést obrovský úspěch v integraci. Na druhé straně tato formulace vyvolává tíživou myšlenku, že by se Evropa mohla stát superstátem, což řadě lidí nevyhovuje. Autor konečně zmiňuje i české zástupce v Konventu, kteří však nemůžou hlasovat o závěrech tohoto zasedání. Jan Kavan, Jan Zahradil a Josef Zieleniec tak budou mít jen malou možnost prosadit zájmy našeho státu v celé spleti evropských politických systémů.

⁴⁵ MOCEK Michal. Evropská unie se reformuje, Praha je při tom. *Mladá fronta DNES*, 2002, roč. 13, č. 50, str. 8. ISSN 1210 - 1168

5. Rok 2003

Tento rok je extrémně důležitým pro Návrh smlouvy o ústavě pro Evropu. Po dlouhých jednáních totiž vzešel návrh ústavní smlouvy, který byl zveřejněn 18. července 2003 a evropský Konvent tak nakonec zvládl svou úlohu. V našich dvou konkurenčních denících zaznamenáváme postupně větší zájem o toto téma, přičemž největším „pisálkem“ není žádný redaktor či komentátor, ale sám nastupující prezident České republiky, Václav Klaus.

5.1 Křesťané chtějí v ústavě Boha

První kvartál roku 2003 opět nikterak neuniká ze stereotypu let předchozích. Redaktoři deníku Právo vykazují znovu větší zaujetí pro tato evropská témata a zařazují více článků, než konkurenční Mladá fronta DNES. V Právu můžeme vyzorovat rozbíhající se interview s politickými osobnostmi, ve kterých nechybí zmínka o Evropské unii a eurosmlouvě⁴⁶ i neutuchající snahy některých států, závislých na křesťanských tradicích, aby byla do ústavy zařazena i náboženská otázka⁴⁷. Tyto stanoviska zachycuje i Mladá fronta DNES a píše článek s názvem *Najde se v ústavě EU místo i pro Boha?*⁴⁸ Právo se zajímá i o návštěvy předních evropských představitelů, kterými byli Joschka Fischer⁴⁹ či Valéry Giscard d'Estaing⁵⁰.

Nyní podrobně rozebereme dva již výše zmíněné články o zachycení „boha“ v evropské ústavě. Právo zaměřilo svou pozornost na Polsko, velmi křesťansky orientovanou republiku. Podle francouzského plátku Le Figaro uvažuje polská vláda o tom, že by v ústavě měla být zachycena zvláštní formule, jenž zní: „*My, národy Evropy, všichni evropsští občané, ti, kteří věří v Boha jako zdroj pravdy, spravedlnosti, dobra a krásy, podobně jako ti, kdo nemají víru a hledají stejné univerzální hodnoty v jiných zdrojích...*“. Toto souvětí má podle polského poslance Cimoszewicze plnou podporu přes celé spektrum polských politických stran a mohlo by být průvodní větou celé evropské ústavy. Začátkem roku 2003 se tak Polsko poprvé ozývá s první formální a veřejnou žádostí vůči Evropské unii. Novináři zároveň zmiňují, že tento stav odpovídá postoji polské katolické církve, jenž se zamýšlí nad svou budoucností v nově formované Evropě. Církev však nemá jen tento formální požadavek o průvodní větě

⁴⁶ PERKNEROVÁ Kateřina. Sokol dohnal ztrátu na Klause. *Právo*, roč. 13, č. 47, str. 1. ISSN 1211 - 2119

⁴⁷ (DPA). Polsko prosazuje do Evropské ústavy také zmínku o bohu. *Právo*, roč. 13, č. 23, str. 10. ISSN 1211 - 2119

⁴⁸ MOCEK Michal. Najde se v ústavě EU místo i pro Boha. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 34, str. 8. ISSN 1210 - 1168

⁴⁹ ROVENSKÝ Jan. Fischer: neshoda konventu uškodí rozšíření. *Právo*, roč. 13, č. 52, str. 10. ISSN 1211 - 2119

⁵⁰ (lan). Šéf Konventu EU přijíždí do Prahy. *Právo*, roč. 13, č. 7, str. 3. ISSN 1211 - 2119

eurosmlovy, ale jde ještě dál. „ (...) *Chce, aby budoucí smlouva o vstupu do Unie zahrnovala i klauzuli zaručující Polsku neporušitelnost jeho legislativy v sociální oblasti, pasáže o ochraně života od početí až po smrt, a aby se termín manželství nenahradil výrazem vztah muže a ženy*“. Tato formulace předpovídá nejenom snahu polské církve, ale i celého politického života o to, aby Polská republika hrála zásadní úlohu v budování Ústavy evropské unie.

Mladá fronta DNES článkem Michala Mocka rozebírá křesťanskou otázku z širšího hlediska. Autor článku popisuje snahu papeže a několika dalších zemí o to, aby zmínka o Bohu byla zakotvena už ve druhém článku ústavní smlouvy. Opozice proti tomuto stanovisku je hodně silná a většina evropských politiků je toho názoru, že druhý článek vypovídá o demokratických a humanistických tradicích a postava Boha by mohla znázorňovat příliš křesťanskou Evropu. V současnosti totiž žije v Evropě přes deset milionů muslimů a půl milionu židů. Pro uspokojení křesťanský věřících občanů navrhuje šéf Konventu Giscard jiné místo, třeba na začátku celé ústavy. Tam budou ale zapsány všechny víry vyznávané Evropany. Redaktor uvádí i ironickou větu nejmenovaného evropského politika, že „ (...) *Pokud je Bůh všude, je také v ústavě, a proto není třeba zmiňovat ho v ní.*“

5.2 Euroústava pro veřejnost, Zielencovy momenty, balení kufrů a Soluňská výheň

Druhé čtvrtletí roku se nese v duchu domácích politických bojů o to, jaká má být konečná podoba euroústavy, za což může částečně i nesouhlasný postoj jednoho ze zástupců naší republiky v Konventu, Jana Zahradila, člena ODS. Oba dva deníky, které srovnáváme nazírají na tento čin jinak, to si však rozebereme podrobněji v samostatném odstavci. Dále se Mladá fronta DNES i deník Právo věnují především základním rozborům a obrysům nové evropské ústavní smlouvy, předjímají blížící se summit v řecké Soluni, na kterém má být Konventem oficiálně předán návrh evropské ústavy, sledují chování předních českých politických špiček v čele s Václavem Klausem a vše doplňují aktuálním interview.

Jedno z témat, které je Právu i Mladé frontě dnes společné, bychom mohli nazvat „charakteristika Evropské ústavy pro veřejnost“. Zatímco Právo dává nahlížet do jednotlivých částí ústavy jen ze shora, to znamená, že rozebírá populární otázky, jako ukotvení sportu ve smlouvě⁵¹ či košatost a okázalost úvodu euroústavy⁵², tak Mladá fronta DNES doslova

⁵¹ (rsk). Ústava EU má zmiňovat i sport. *Právo*, roč. 13, č. 100, str. 9. ISSN 1211 - 2119

⁵² ROVENSKÝ Jan. Úvod ústavy EU je květnatý a žvanivý. *Právo*, roč. 13, č. 128, str. 10. ISSN 1211 - 2119

„rozpitvává“ všechny její části, nebojí se dostat i do samotných článků⁵³ nebo k palčivé otázce evropského prezidenta⁵⁴.

Nyní se musíme znovu zmínit o článku, který chce zakotvit sport v ústavě EU. Tato stať vychází právě na konci dubna roku 2003, tedy v době, kdy naši národní hokejisté bojovali o cenné medaile na mistrovství světa ve Finsku. Můžeme se tedy domnívat, že deník Právo chce podpořit kladné vnímání, nebo spíše vůbec nějaké vnímání společnosti, o nově formované evropské ústavní smlouvě. V Samotném textu uvádí autor, že hlavně evropské fotbalové kluby, ale i další sportovní organizace chtějí uspořádat diskusi a poté na summitu v Bruselu vyzvat předsedu Konventu Giscarda k tomu, aby byla sportovní tradice zapsána do některé z pasáží euroústavy. I další článek o květnatém a vláčném úvodu ústavy dává znát, že autor stojí na straně široké veřejnosti a ne na straně politické lobby. Přestože si politici museli do ústavy napsat slova: „ (...) *Evropané jsou podle návrhu „vděční členům Konventu, že – jménem občanů a států Evropy – nachystali tuto ústavu“*, nemohou křesťansky věřící občané počítat s žádnou zmínkou o Bohu, jak jim to sliboval Giscard. Ten si myslí, že postačí formulace: „ (...) *preambule – čerpá „z kulturního, náboženského a humanistického dědictví“*. Ke kritikům se přidává i předseda evropské komise Romano Prodi, podle něhož smlouvě chybí „ (...) *vize a ctižádost*“. Autor vše uzavírá větou: „ *Američanům v 18. století totiž stačilo asi 50 slov, Giscard na to potřeboval bezmála tři sta*“.

Mladá fronta DNES přináší o ústavě zevrubná pojednání od konce května roku 2003. Vše začíná článkem *Ústava EU dostává první obrysy*⁵⁵, kde autoři ČTK hodnotí nový návrh smlouvy a jeho definice. Zamýšlí se nad tím, proč Konvent vypracoval jen kompletní první část návrhu a proč zde chybí další část, která má obsahovat sousloví „evropský stát“. Další článek už útočí na čtenáře přímo a snaží se jim v deseti bodech vysvětlit, co to evropská ústava vlastně je⁵⁶. První otázky směřují k významu Evropské ústavy, na rozhodování, ke schvalování a platnosti nebo k významu unijních práv a jejich kolidování s právem národním. Autoři přistupují k ozřejmění pojmů Charta základních práv a svobod EU, významu evropského prezidenta a jeho pravomocí či k zahraniční politice unie. Poslední dvě oblasti mají přispět k osvětlení termínů: sociální politika EU a právní subjektivita v této mezinárodní organizaci. Odpovědi na tyto otázky jsou formulovány stručně, bez jakýkoliv přehnaných

⁵³ KURAS Benjamin. Ústava evropského superstátu. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 135, str. 11. ISSN 1210 - 1168

⁵⁴ MOCEK Michal, GROHOVÁ Johanna. Prezident Evropy už není pouhé sci-fi. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 123, str. 3. ISSN 1210 - 1168

⁵⁵ (ČTK). Ústava EU dostává první obrysy. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 122, str. 10. ISSN 1210 - 1168

⁵⁶ GROHOVÁ Johanna, MOCEK Michal. 10+1 otázka o evropské ústavě a evropském prezidentovi. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 123, str. 3. ISSN 1210 - 1168

odborných výrazů, přesně tak, aby jim mohla porozumět veřejnost. To však neplatí u Benjamina Kurase, který píše článek *Ústava evropského superstátu*⁵⁷. Nejprve zaměřuje svůj pohled do kruhu evropských komentátorů, profesorů a ekonomů, kteří předpovídají Evropské ústavě špatný konec. Zamýšlí se nad tím, proč ti samí profesori ještě před dvěma lety říkaly, že euroústava má svou „zlatou budoucnost“. Kuras sám sobě odpovídá: „ (...) bylo zjevné, že si jako poctivý akademik ústavu přečetl, neboť dodal: *Touto ústavou si EU podřezává pod sebou větev.*“ Uvnitř článku sleduje autor postoje politických představitelů EU, zejména Romana Prodiho, který označuje ústavu jako „rozmělněnou“. Toto stanovisko jsme mohli zaznamenat již v deníku Právo. Následují postoje i dalších politiků, například britského premiéra Tonyho Blaira, který zřejmě nezastupuje lid a Evropskou ústavu nechce nechat projít veřejným referendem, přestože si to žádá 75 % veřejnosti. „ *Česko se tváří, skoro jako by žádná ústava nebyla*“, což jasně dokládají články v obou zkoumaných denících. Poslední část textu je věnována podrobnému rozboru konkrétních článků a odstavců ústavy, zaměřených na řešení ekonomických, zaměstnavatelských a zemědělských témat. I další článek z dílny Michala Mocka s názvem *Jaká strašidla ještě obcházejí Evropou*⁵⁸ dává znát, že téma bude probráno z širokého hlediska a v tomto případě i s historickou tradicí. Tento článek z přílohy Civilizace odkazuje na dávné tradice a sny římských vojsk, podmanit si Evropu. Povedlo se to kdysi, vzniká to i dnes. Přibližně takto vyznívá úvod. A ihned pokračuje zmínka o tom, proč unijní ústava vlastně vzniká? Odpověď v krátkých čtyřech větách zmiňuje v podstatě práva občanů vůči unii. Spíše než zmínky o ústavě nalézáme v kapitole kritiku unijních orgánů. Autor si bere na paškál Evropský parlament, byrokratické úředníky a Evropský soudní dvůr. Zmínku o Evropské ústavě poté najdeme až ve druhé části článku v souvislosti s novými demokratickými změnami a posílením evropské spolupráce. Tyto snahy mají zabránit diskriminaci malých států a jejich podřízenosti těm velkým. Zjednodušení a zkvalitnění mezistátních rozhodovacích procesů je podle autora samozřejmostí. Následuje krátké shrnutí průběhu schvalovacího procesu od 80. let 20. století, kdy vznikaly první a ojedinělé návrhy evropských poslanců, až po následující rok 2004, tedy rok ratifikace ústavy. Asi ještě desítky dalších článků informuje o přípravách euroústavy a jejích hlavních bodech, ale my si z nich vybereme jeden, který charakterizuje ústavu z úplně jiné perspektivy než ostatní. Srovnává totiž ústavu Spojených států Amerických a právě

⁵⁷ Viz. 53

⁵⁸ MOCEK Michal. Jaká strašidla ještě obcházejí Evropou. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 138, str. 4. ISSN 1210 - 1168

vznikající evropskou ústavu⁵⁹. A jak už i z předchozích pojednání víme, i zde se objevuje kritika ústavy evropské a ta Americká je vynášena do nebes. Autor to podtrhuje tím, že „ (...) *ODS již teď vytrubuje v boj. Žádá za rok nové referendum o evropské ústavě a chce proti nelidskému federalizovanému státu „postavit spojenectví s Amerikou“.* *ODS chce asi naznačit, že americká ústavní demokracie zůstane ostrovem svobody, zatímco Evropa s novou ústavou bude asi žalářem národů svázaných byrokraticko-centralistickými řetězy.*“ Na druhé straně můžeme mezi oběma smlouvami nalézt jednotlivé podobnosti. Zástupci některých států se báli podepsat americkou ústavu proto, že v představě prezidenta viděli papeže. A právě i v dnešní navrhované smlouvě vyvolává představa europrezidenta značné rozpaky a nevoli. Další podobnost můžeme vyzorovat v rozdělení daní či ve strachu z okleštění svobody států a osob v nich žijících. Jan Macháček vyvozuje názor, že bude záležet, stejně jako ve Spojených státech, na uhájení postojů a názorů a především jejich kvalitního přednesu v mezinárodní diskusi.

Druhé společné téma pro deník Právo a Mladou frontu DNES se týká rozhovorů s nezávislým senátorem Josefem Zielencem, který zastupuje senát České republiky v Konventu evropské unie. Interview v Právu s názvem *Jako ministr zahraničních věcí jsem prezidentu Havlovi vykolíkoval terén*⁶⁰ představuje ze široka evropskou ústavu a budí ve čtenáři takový dojem, jakoby měl vidět ústavu vůbec poprvé. Senátor odpovídá nejprve na otázku, zda si nemyslí, že česká vláda zaspala při prosazování mediálního obrazu nové euroústavy, na to Zielenc hbitě obrací a zdůrazňuje redaktorce, jakožto představitelce mediálního sektoru, že problém není na straně parlamentu, ale spíše ve špatné funkčnosti médií. Zvláště těch veřejnoprávních. Druhá otázka míří k návrhu nové Evropské ústavy. Má se prý stát zjednodušujícím dokumentem, který nahradí stovky, ba dokonce tisíce nesrozumitelných smluv. Josef Zielenc popisuje vrcholící mezistátní diskusi na Evropské půdě a zaměřuje se na palčivé téma omezení národních pravomocí. V téže větě si i sám odpovídá a prohlašuje, že některé národní pravomoci budou skutečně přeneseny na půdu evropského parlamentu, ale prý o těchto záležitostech musí vždy spolurozhodovat všichni europoslanci v parlamentu. Tím můžeme zabránit diskriminaci především malých zemí, mezi které řadíme i Českou republiku. Rozhovor směřuje k vrcholu a redaktorka vznáší poslední dvě otázky. Jedna směřuje k přijetí ústavy a druhá k šéfovi Konventu Giscardovi a jeho

⁵⁹ MACHÁČEK Jan. Ústavy: Evropa v. Amerika. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 123, str. 8. ISSN 1210 - 1168

⁶⁰ PERKNEROVÁ Kateřina. Jako ministr zahraničních věcí jsem prezidentu Havlovi vykolíkoval terén. *Právo*, roč. 13, č. 101, str. 16. ISSN 1211 - 2119

návrhu článku 12 Evropské ústavy. Na tyto otázky zaznívá z úst zástupce senátu mlhavá odpověď, avšak můžeme se domnívat, že ústava bude schválena na mezivládní konferenci a Česká republika bude při tom, ačkoli nebude ještě právoplatným členem evropské unie.

Mladá fronta DNES přináší svůj rozhovor se senátorem přibližně ve stejném datu, takže můžeme oba rozhovory vnímat v podobném časovém kontextu. Josefa Zielence tentokrát zpovídá Jan Macháček, jenž píše článek s názvem *Povoz nesmí zůstat uprostřed řeky*⁶¹. Ovlivní Evropskou ústavu zásah v Iráku? Takto asi můžeme interpretovat prvních několik otázek, směřujících na senátora. Ten odpovídá, že irácká krize může mít neblahé důsledky na nově se tvořící bezpečnostní politiku, jež bude zmiňována v euroústavě. Jádrem rozhovoru však směřuje k harmonogramu evropské ústavy, kde bude mít rozhodující slovo summit v italském Římě, který má proběhnout v druhé polovině roku 2003 a byl by symbolem historie Evropské unie, tedy od roku 1957 do roku 2003. Zielence poté odpovídá na otázku, o konkrétním zaměření jeho osoby na tvorbě ústavy. Zabývá se ekonomikou a systémem pro obranu evropské unie. Nyní přichází na řadu Konvent a otázka, která vnáší do pléna hodně emocí. Zda má „ (...) *Konvent právo psát ústavu*“ a jestli má mít unie právní subjektivitu. Následuje spíše zdrženlivá odpověď a mlčení. Senátor odkazuje k prohloubení debaty a předložení jednotlivých programů. Poslední otázka směřuje ke zmínce o Bohu, jež má být ukotvena v ústavě. Nejednoznačnou odpověď pozorujeme i zde, ale Zielence nevidí reálně snažení Polska o takzvaný „kosmický význam křesťanství“, o který se snaží právě polská vláda. Oficiální konec tohoto článku doplňuje krátké shrnutí Konventu v kostce, doplněný dvěma fotografiemi.

Jan Zahradil, jeden ze tří zástupců české republiky na Konventu si v předvečer bruselského schválení návrhu Evropské ústavy protestně zabalil kufry a odcestoval zpět do Prahy. Tento jeho postoj zaznamenávají samozřejmě i deníky. Mladá fronta DNES však jen v jádru jednoho článku, s názvem *Co nás čeká po referendu?*⁶² Tento text prioritně míří k nástrahám na cestě našeho vstupu do EU, rozebírá aktuální plnění přístupových podmínek a až v druhé části naráží na Konvent evropské unie a vznikající Evropskou ústavou. Třetí, ještě nezmiňovaný, zástupce naší vlasti v Konventu, Jan Kohout, hodnotí ústavu jako pozitivní pro Českou republiku. V pomyslném procentním bodování stojí ústava na čísle 90, soudí Kohout.

⁶¹ MACHÁČEK Jan. *Povoz nesmí zůstat uprostřed řeky*. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 98, str. 5. ISSN 1210 - 1168

⁶² GROHOVÁ Johanna. *Co nás čeká po referendu?* *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 139, str. 3. ISSN 1210 - 1168

Naopak nechápe postoje Jana Zahradila a vlastně celé ODS, kteří si myslí, že tato smlouva je napsána příliš federalisticky.

Právo si tohoto excesu všímá podrobněji a věnuje mu i samostatné články. Hned článek z 13. června 2003 dokládá, jakou stopu zanechal Jan Zahradil v „překvapeném“ Konventu evropského parlamentu⁶³. Podle novinářů byl Zahradilův krok jasným důkazem toho, že se on i celá ODS distancuje od případného neúspěchu Konventu, potažmo celé ústavy. Místopředseda ODS je zmiňován i v článku *Noční bitva v Konventu skončila kompromisem*⁶⁴, kde přibližně v polovině článku nacházíme zmínku o malé skupince poslanců, kteří se nedokázali dohodnout na návrhu ústavy EU. Mezi těmito devíti stávkujícími členy je i Jan Zahradil. Česká republika už zároveň počítá s druhým referendem pro ratifikaci ústavy. Článek *Evropské ozvěny*⁶⁵ navazuje na aktuality z předchozích dnů a zamýšlí se právě nad nesouhlasnou až protestní nótou Jana Zahradila. Čeští levicoví kolegové mu vytýkají formu, s jakou poslanec z jednání odešel. Netaktické vyjadřování patřilo v tomto ohledu i Josefu Ziencovi, který „ (...) trochu nelogicky tvrdil, že Zahradilovo prásknutí bruselskými dveřmi je zkratkovité, politicky nezralé, velmi špatné a nešťastné jednání. A zároveň, že jde o gesto zjevně symbolické a – promyšlené!“ Stejně protichůdné názory ovládali mnohá jednání konventu, z čehož mohl vzniknout jenom evropský „guláš“. Většina témat však patřila snaze zajistit rovnoprávnost velkých a malých států. Asi poslední článek z této série uvádí Právo 16. června 2003. Tentokrát dochází na zásadní rozpor mezi vládní koalicí a opoziční ODS. Podle vyjádření Jana Zahradila, ve sloupku *ODS se pře s koalicí kvůli ústavě EU*⁶⁶, může za jeho předčasný odchod z jednání Konventu desítky nesouhlasných postojů. Zahradil nesouhlasí s už také zmíněnou právní subjektivitou EU, s nadřazeností evropského práva nad právem národním, se zřizováním nových nepotřebných funkcí evropských ministrů či se vznikem funkce evropského prezidenta.

V druhém čtvrtletí nemůžeme opomenout ani Soluňský summit. I zde platí, že deník Právo zařazuje více článků než konkurenční Mladá fronta DNES, přičemž vyzdvihuje především fakt, že tento řecký summit bude začínat poprvé s účastí České republiky. Poprvé se tak sejde i nová pětadvacítká států Evropské unie, tedy i se zeměmi, které řekly v přístupovém referendu ANO. V Mladé frontě DNES je to opět Michal Mocek, kdo píše o

⁶³ ROVENSKÝ Jan. Zahradil předčasně opustil jednání Konventu. *Právo*, roč. 13, č. 137, str. 1. ISSN 1211 - 2119

⁶⁴ ROVENSKÝ Jan. Noční bitva v Konventu skončila kompromisem. *Právo*, roč. 13, č. 138, str. 8. ISSN 1211 - 2119

⁶⁵ HEKRDLA Martin. Evropské ozvěny. *Právo*, roč. 13, č. 138, str. 7. ISSN 1211 - 2119

⁶⁶ MENSCHIK Tomáš. ODS se pře s koalicí kvůli ústavě EU. *Právo*, roč. 13, č. 139, str. 4. ISSN 1211 - 2119

začínající bitvě o Evropskou ústavu.⁶⁷ Zmiňuje pány Špidlu a Svobodu, kteří odjeli do řeckého letoviska Porto Karras poblíž Soluně, jednat o předloženém návrhu euroústavy. Autor zároveň kriticky zmiňuje, že výhrady vůči tomuto paktu mají skoro všechny zúčastněné země. Otazníky visí stále nad zmínkou Boha v úvodní části smlouvy, nad rozdělením hlasovacích procedur, nad zahraniční politikou a daních.

Právo přináší první informace o Soluni ještě v době, kdy do kongresu zbývají týdny. Potom rozpoutává velkou kampaň, kde poukazuje na první účast České republiky v tak důležitém summitu. Představme si proto článek *Evropský summit začíná poprvé s účastí ČR*⁶⁸. Zde přináší autorka spíše než politické otázky, náhled do zákulisí jednání a organizace zasedání. Zmiňuje, že nejde jenom o summit Evropské unie, ale i o schůzku, kde bude probírána evropská bezpečnostní politika a situace na Blízkém východě. Na jedné straně popisuje demonstranty a jejich snahy o konání nejrůznějších shromáždění, ale neopomíná i stranu druhou, tedy bezpečnostní. Poukazuje na fakt, že ochranné složky budou vyzbrojeny nejnovějšími zbraněmi a případné potyčky mohou policii posloužit jako cvičení na příští rok, kdy budou v Řecku letní olympijské hry. Rychlé odsouhlasení evropské ústavy neproběhlo, a proto mohl být napsán článek *Malé státy prosadily změny v ústavě EU*⁶⁹. Jak již z jeho názvu vyplývá, tak deset malých států, včetně Česka, mělo velké výhrady proti některým sporným bodům a nedovolilo velkým mocnostem schválení ústavy dříve, než budou tyto nejasnosti odstraněny. Po návratu z Řecka sdělili Právu své dojmy premiér Vladimír Špidla, velvyslanec při EU Pavel Telička a státní tajemník Jan Kohout⁷⁰. Špidla zhodnotil cestu do Řecka jako velice přínosnou, zvláště z toho hlediska, že mohla být probrána všechna sporná témata a i česká republika směla vyjádřit nesouhlasné postoje, o nichž se poté vedla debata. Pavel Telička vyjádřil spokojenost s připraveností a organizačním uspořádáním tak výjimečného kongresu, v němž poprvé působilo pětadvacet zemí. Jan Kohout dodal, že v českém táboře vládne spokojenost a ústava má více jak devadesátiprocentní možnost na přijetí.

V obou denících můžeme najít ještě několik desítek dalších textů, které více či méně souvisí s Evropskou ústavou. Druhé čtvrtletí roku 2003 je skutečnou zásobárnou nejrůznějších informací. Deník Právo přináší tyto zprávy především v souvislosti s návštěvou nějakého

⁶⁷ MOCEK Michal. Začíná bitva o ústavu Evropské unie. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 143, str. 10. ISSN 1210 - 1168

⁶⁸ LANDOVSKÁ Helena. Evropský summit začíná poprvé s účastí ČR. *Právo*, roč. 13, č. 142, str. 8. ISSN 1211 - 2119

⁶⁹ LANDOVSKÁ Helena. Malé státy prosadily změny v ústavě EU. *Právo*, roč. 13, č. 144, str. 1. ISSN 1211 - 2119

⁷⁰ (lan). Český tým o soluňském rokování. *Právo*, roč. 13, č. 145, str. 7. ISSN 1211 - 2119

zahraničního politika, v rozhovorech s politickou elitou, či v aktuálním glosování nad současnými tématy. Také euroskepticky zaměřený prezident České republiky Václav Klaus občas vznesl námitku vůči potřebnosti ústavní smlouvy, ba dokonce Evropské unie.

Mladá fronta DNES naopak přistupuje k rozboru ústavní smlouvy z hloubky a hodnotí její ekonomické, politické a hospodářské aspekty. Mnoho článků zmiňuje ústavu jen jako doplněk k širším unijním tématům.

5.3 Klaus nechce pas

Stejně jako každoroční „okurková sezóna“ v mnoha českých denících, přechází tato stagnace i na ústavní smlouvu. S trochou nadsázky bychom mohli říci, že kdyby náš pan prezident nefiltroval své euroskeptické názory, bylo by třetí čtvrtletí roku 2003 takřka bez článku o euroústavě. Mladá fronta DNES přináší jenom několik málo článků, které můžeme spočítat na prstech obou rukou. Více než třetina se zaměřuje právě na výroky Václava Klause. Jeden článek dokonce píše i sám profesor Václav Klaus. Zbytek představuje zamyšlení nad budoucností ústavy a nad funkcí Konventu, jenž právě končí. I zde nacházíme jeden rozhovor. Tentokrát přijal možnost interview německý kancléř Gerhard Schröder. I redaktoři Práva drží „okurkovou stávkou“ a všímají si návštěvy českého prezidenta ve Francii, rozebírají jeho nesouhlasná gesta vůči Evropské unii i ústavě a zachycují společná jednání malých států o euroústavě.

Z předešlých slov je zřejmé, že hlavní rozbor třetího čtvrtletí roku 2003 bude zaměřen na osobu prezidenta české republiky, Václava Klause. Podrobně rozebereme především jeho francouzskou cestu, o které shodně píší oba dva zkoumané deníky. Právo vydává článek s názvem *Klaus ve Francii: nechci evropský pas*⁷¹, v němž prezident označuje náš vstup do unie jako krok zpátky. Nemůže chybět ani zmínka o Evropské ústavě, která podle prezidenta míří k supernacionalismu. Prezident nechápe význam ústavy jako takové a institucionálním otázkám nepřikládá větší význam. Klaus odmítl i souboj malých a velkých států v unii a prohlásil, že „ (...) v tom není jádro evropského problému, to je naprosto zástupný problém.“ Jan Kohout nechápe prezidentova slova a jeho výroky o evropském pasu chápe jako jeho osobní stanovisko. O den později píše Mladá fronta DNES článek na stejné téma. *Václav*

⁷¹ ZBOŽÍNEK Jaroslav, KRAMEŠOVÁ Iveta. Klaus ve Francii: nechci evropský pas. *Právo*, roč. 13, č. 164, str. 1. ISSN 1211 - 2119

*Klaus ve Francii používal kritická slova*⁷². Tak zní název analýzy, kterou přináší Lukáš Dolanský. Kritika z úst prezidenta směřuje nejprve ke společné evropské měně – euru, které považuje za brzdu evropského ekonomického růstu. Poté zkritizoval českého šéfa diplomacie Svobodu za to, že se hrdě pouští do boje malých států s velkými mocnostmi a zapomíná na to, kde je skutečné jádro problému.

Toto francouzské setkání neušlo pozornosti českých komentátorů, což přesně vystihuje sloupek *Druhá liga*⁷³. Že prezident Klaus nebude tančit, když ČR vstoupí do Evropské unie, už víme. Že nechce evropský pas, to také víme. Ale prezident by měl spíše zajistit udržování stability a prosperity ve prospěch všech obyvatel státu. Nemá šířit nejistotu a podporovat svou zahraniční politiku. To vše mu vytýká Pavel Verner ve svém článku. Zároveň připomíná fakt, že Klausovi asi vůbec nedochází, proč se Evropa sjednocuje a potřebuje Evropskou ústavu. Globalizační úskalí na straně jedné, světoví spekulanti na té druhé a ještě ke všemu kolem obchází strašák v podobě terorizmu. Tyto všechny aspekty mají za následek slabou ekonomiku a bezpečnost. Proto vzniká evropská pětadvacítka, která potřebuje i svůj řád v podobě euroústavy. Podobnou tematiku má i článek v Mladé frontě DNES, jehož název je *Klaus to nemá rád evropské*⁷⁴. Martin Komárek zde ukazuje prezidenta Klause jako anděla, který odtrhává lidem pásky z očí a ukazuje jim, jak je Evropská ústava prohnílá, plná zloby a spojená se „satanem“. Klaus se stává prorokem a ješitným filozofem, který neustále něco druhým našeptává a naznačuje. Aby však autor nebyl jenom kritik, zastává se prezidenta v otázce národní svébytnosti a chápe jeho postoje vůči protievropským výpadům.

Dva téměř totožné články vycházejí i 11. července, kdy se setkali předsedové opozičních stran Británie, Polska a Česka v Praze, aby společně rozhodli o postupu s jakým půjdou proti evropské ústavě. Právo ale uvádí jen kratičkou zprávu⁷⁵, zato Mladá fronta DNES přináší zevrubné pojednání o této schůzce v článku *Pravice řekla v Praze, že nechce ústavu EU*⁷⁶. Konzervativci varovali, že za krátký čas může přijít situace, kdy se Evropská unie promění v „umělý centralistický superstát“. Pro evropskou ústavu prý existuje jen jediná možnost

⁷² DOLANSKÝ Lukáš. Václav Klaus ve Francii používal kritická slova. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 165, str. 11. ISSN 1210 - 1168

⁷³ VERNER Pavel. Druhá liga. *Právo*, roč. 13, č. 165, str. 6. ISSN 1211 - 2119

⁷⁴ KOMÁREK Martin. Klaus to nemá rád evropské. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 166, str. 6. ISSN 1210 - 1168

⁷⁵ (ik). Opozice vyrazila do boje proti Evropské ústavě. *Právo*, roč. 13, č. 160, str. 3. ISSN 1211 - 2119

⁷⁶ (gro). Pravice řekla v Praze, že nechce ústavu EU. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 160, str. 3. ISSN 1210 - 1168

schválení a tou by mělo být všelidové referendum. Zároveň zaznívají i revoluční myšlenky, třeba od Iaina Duncana Smitha, jenž například pronesl: „ (...) *Evropa potřebuje demokratickou revoluci, při níž vlády jednotlivých zemí převezmou moc zpět do svých rukou.*“

5.4 Římský summit a Bruselská konference

Konečně se dostáváme do posledního čtvrtletí roku 2003. I zde nacházíme mnohá společná témata a rozdíl je jen v jejich podání. V říjnu probírají noviny mezivládní konferenci v Římě, kterou provázeli mimořádné schůzky politiků a množství diskusí. Všichni se dohodli na pokračování ratifikačního procesu a dokončení euroústavy může přijít snad už začátkem roku 2004. Znovu přichází na řadu průvodce Evropskou ústavou pro občany, aby vše bylo co nejsrozumitelnější. Dalšími tématy byly: rozhovory s politiky o ústavě a unijní budoucnosti, dopad podpisu smlouvy na malé země, neutuchající spory o referendu či bruselský summit.

Začneme po pořádku, tedy od října 2003. V této době už míří zraky Evropanů na summit do Říma, tedy na summit, kde budou evropští politici znovu diskutovat o nové podobě ústavy. V tomto duchu píše Michal Mocek stať *Začíná boj o konečné znění ústavy EU*⁷⁷, kde jako první myšlenku zmiňuje už známé připomínky malých států. Ty mají výhrady k rozdělení moci v ústavním řádu. Praha chce mít jasno především v otázce stálého místa evropského komisaře, v řízení a schvalování opatření pro jednotlivé resorty. Závěr článku shrnuje nová pravidla, která mají platit s Evropskou ústavní smlouvou, vysvětluje funkci Evropského prezidenta a klade důraz na ozřejnění způsobu hlasování, kvůli němuž se vedou tak velké spory. Na římskou cestu reaguje i deník Právo svým článkem *Mimo všechny cesty do Říma*⁷⁸, kde autor Martin Hekrdla dává zapomenout formálnímu vystižení aktuální situace a „zapaluje“ článek plný neuvěřitelných slovních obrátů, frází, přirovnání a komentářů. Vidíme snad i malou podobnost s publicistou Martinem Komárkem. Text tak nezabředává do patosu stále stejných frází a satiricky hodnotí vystupování Václava Klause i jeho druhů Mirka Topolánka a Jana Zahradila. Negativní stránku textu poznáváme asi od druhé poloviny, kdy zjišťujeme, že autor nezvládl snahu šokovat a závěr připomíná tragikomickou scénu. Idea díla směřuje k osobě prezidenta Václava Klause a jeho odmítavému postoji ke všemu evropskému. Cesta do Říma, kterou prý nepodnikne, bude de facto pro Českou republiku přínosem.

⁷⁷ MOCEK Michal. Začíná boj o konečné znění ústavy EU. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 232, str. 7. ISSN 1210 - 1168

⁷⁸ HEKRDLA Martin. Mimo všechny cesty do Říma. *Právo*, roč. 13, č. 232, str. 7. ISSN 1211 - 2119

Analýza *Většina chce změny v euroústavě*⁷⁹ je už plnohodnotnou studií o programu evropské ústavy. Znovu se však rozebírají ty samá témata o zachování počtu hlasů, aby nedocházelo k diskriminaci menších zemí na úkor těch velkých, objevujeme i nekonečnou snahu o zařazení Boha do ústavy nebo společné bezpečnosti a obraně. Před tímto summitem se proslýchá, že „ (...) by se měl vzít v potaz zejména požadavek většiny členů, aby každý stát měl v Evropské komisi svého zástupce s hlasovacím právem.“ 6. října přináší *Právo*, tak dlouho očekávaný, výsledek jednání⁸⁰. Nic závratného se ale nestalo a na dokončení euroústavy si musíme počkat minimálně do začátku roku 2004. *Právo* si dále všímá italského premiéra Silvia Berlusconiho, který kongres řídil a který také chtěl, aby byla smlouva podepsána ještě letos, za italského předsednictví. Slavnostní akt by se potom odehrál znovu symbolicky v Římě. Připomněl se i premiér Špidla, který předal Berlusconiho digitální „eurohodiny“, jež odečítají čas do 1. května roku 2004, tedy do doby, kdy do EU vstoupí Česká republika. Mladá fronta nepřináší ve svých člancích žádné konkrétní závěry, ale zaměřuje svou pozornost na čtenáře a píše *Stručný průvodce evropskou ústavou*⁸¹. Rozebírá úvodní preambuli, první a druhou část, Chartu základních práv, i poslední dvě části, které shrnují všechny evropské symboly a fungování unie.

Poslední velkou zatěžkávací zkouškou v roce 2003 byl klíčový summit unie v Bruselu. *Deník Právo* a *Mladá fronta* tento kongres samozřejmě zaznamenávají a přinášejí o něm mnoho informací. *Právo* píše o premiéru Špidlovi, který ještě před samotným kongresem navštívil přednášku v belgickém královském institutu mezinárodních vztahů. Článek s názvem *Špidla hájil v Bruselu hlubší sjednocení Evropy*⁷² vysvětluje mimo jiné české stanovisko k řešení sporných bodů v ústavní smlouvě. Snaha o rovný přístup k předsednictví rad ministrů a rovnoprávné zastoupení každého členu v Evropské komisi, to jsou dva hlavní body, o kterých bude česká delegace debatovat. Potom se už schyluje k samotnému bruselskému summitu. *Mladá fronta DNES* píše o bratrovražedném boji, ve kterém půjde vlastně o to, kdo urve více moci⁸³. Autor má vážné obavy o budoucnost ústavy, především proto, že půjde o rozložení moci v unii. Obavy tak budí zejména středně velké země jako Polsko a Španělsko, které se bojí nového systému hlasování. Právě tyto země mohou podle

⁷⁹ LANDOVSKÁ Helena. *Většina chce změny v euroústavě*. *Právo*, roč. 13, č. 232, str. 8. ISSN 1211 - 2119

⁸⁰ LANDOVSKÁ Helena. *Summit EU potvrdil vůli k dohodě*. *Právo*, roč. 13, č. 234, str. 1. ISSN 1211 - 2119

⁸¹ MACEK Lukáš. *Stručný průvodce evropskou ústavou*. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 233, str. 7. ISSN 1210 - 1168

⁸² (DPA, ČTK, lan). *Špidla hájil v Bruselu hlubší sjednocení Evropy*. *Právo*, roč. 13, č. 289, str. 7. ISSN 1211 - 2119

⁸³ MOCEK Michal. *Naše ústava? Nebo jejich? Bitva začíná*. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 290, str. 11. ISSN 1210 - 1168

prognostiků zhatit celý schvalovací proces v unii. 12. prosince začíná evropský summit v Bruselu a deník právo přináší aktuální informace ve dvou článcích. V prvním⁸⁴ zachycuje redaktorka názory třech osobností světové politiky, Joschky Fischera, Aleksandera Kwaśniewského a Silvia Berlusconiho. Fišer nevyklučuje, že euroústava nebude schválena. Německo trvá na zavedení hlasovacího systému, který se nelíbí již zmiňovaným Polsku a Španělsku, což znamená, že v této otázce nemusí dojít ke shodě. Kwaśniewského Polsko hrozí kvůli stejnému problému vetem. Berlusconi chce tyto dvě znesvářené strany smířit a nabídnout jim kompromisní řešení. Údajně má být těmto blokujícím zemím nabídnuto více europoslanců za to, že budou souhlasit „ (...) se stanovením kvalifikované většiny při rozhodování v Radách ministrů na polovinu států reprezentujících 60 procent obyvatel Unie.“ Druhý článek předznamenává krach summitu, protože rozebírá úskalí, na kterých může ústava zkrachovat.⁸⁵ A jsou to staré známé otázky kolem většinového rozhodování v Radách ministrů, nahrazování jednomyslnosti v zahraniční politice, složení Evropské komise, strukturovaná obrana či parlamentní kontrola rozpočtu. Neschopnost dohodnout se měla za následek krach bruselského summitu, jak o tom píše sloupek *Výsledek summitu není katastrofou*⁸⁶. Příčiny jsou zřejmé a znovu popisovat snahy Španělska a Polska na jedné straně a Francie a Německa na straně druhé je ztráta času. Berlín svaluje vinu na Polsko a to zase na Německo. Avšak v těchto zemích panuje přesvědčení, že k docílení dohody mohou vést hlubší partnerské dialogy a otevřená diskuse vůči druhé straně. Autorka se vrací k dohodám z Nice, které také musely podstoupit řadu diskusí a dialogů, přičemž vycházely z hloubkové analýzy a především z kompromisu. I Právo přináší několik článků ze smutného Bruselu a vrací se k důvodům neúspěchu. Trochu odlišný článek napsala Helena Landovská⁸⁷. Přináší v něm názor, že není důležité aktuální nepřijetí ústavy. Poslanci však musí vést mnohá další jednání, aby napříště dospěly ke shodě.

⁸⁴ LANDOVSKÁ Helena. Dnes začíná v Bruselu klíčový summit Unie. *Právo*, roč. 14, č. 290, str. 7. ISSN 1211 – 2119

⁸⁵ (lan). Na jakých úskalích může ztroskotat schválení euroústavy. *Právo*, roč. 13, č. 290, str. 7. ISSN 1211 – 2119

⁸⁶ PILOUSOVÁ-SIERSZULA Barbara. Výsledek summitu není katastrofou. *Mladá fronta DNES*, roč. 14, č. 292, str. 6. ISSN 1210 - 1168

⁸⁷ LANDOVSKÁ Helena. Evropa zatím k ústavě nedozrála. *Právo*, roč. 13, č. 292, str. 7. ISSN 1211 – 2119

6. Rok 2004 – Česko vstupuje do EU, římské slavnosti

Rok 2004 je přelomovým pro Českou republiku i pro Evropskou unii. Naše země se v tomto roce stává oficiálním členem evropského společenství společně s Estonskem, Kypr, Litvou, Lotyšskem, Maďarskem, Maltou, Polskem, Slovenskem a Slovinskem. Unie už tak představuje seskupení 25 států. Co se týče evropské ústavní smlouvy, tak i ta prochází razantní změnou. Návrh smlouvy o založení Ústavy pro Evropu je totiž konečně dohodnut a ústavní smlouva byla 29. října 2004 slavnostně podepsána v Římě. Téhož roku ještě probíhají volby do Evropského parlamentu a čeští voliči volí svých prvních 24 europoslanců. Novým předsedou Evropské komise se stává José Manuel Barroso a českým velvyslancem při Evropské unii byl jmenován Pavel Kohout. Vladimír Špidla zase usedá do nově vzniklé evropské komise, kde bude vykonávat pozici komisaře. Mladá fronta DNES i deník Právo slevily ze svých stovek článků roku předchozího a vydávají jen několik desítek nejdůležitějších informací. Obě média obsahují celé spektrum evropských i českých událostí roku, zaznamenávají politické návštěvy a summity. Velká většina zmínek o evropské ústavě je přidružena k článkům týkajících se Evropské unie. Společná témata však najdeme i zde.

6.1 Malé státy nechtějí hrát druhé housle

První kvartál roku 2004 předznamenává mírné uklidnění situace kolem Evropské ústavy, avšak ojediněle můžeme narazit na článek polemizující o smyslu Ústavy i Unie. Jediným velkým tématem pro toto čtvrtletí je rozdělení moci v Unii a již známé rozdělení poměru hlasování. Mladá fronta DNES k tomuto tématu přináší článek *Velká trojka se bude více prosazovat*⁸⁸. Analýza hodnotí schůzku tří největších mocností Evropy, tedy Francie, Německa a Británie. Podává obraz o jejich společných plánech na získání politické, ekonomické a společenské moci v EU. Autoři tohoto článku zároveň hodnotí přístup těchto zemí k Evropské ústavě a zjišťují, že „Velká trojka“ má nejednotný postoj a prosazení jejich zájmů bude dost tuhým oříškem. V deníku Právo sledujeme snahy, „hodit“ vinu na neústupné Polsko se Španělskem. Přesně tento problém zachycuje článek Jana Rovenského *Pro osudy euroústavy budou nadcházející týdny rozhodující*⁸⁹. Zde autor prezentuje i stanovisko Varšavy, která je připravena k dohodě a diskusi. Zároveň nechápe, proč by nemohla zůstat v platnosti část smlouvy z Nice, která v podstatě stavěla Polsko a Španělsko na úroveň Německa či Francie. Tento postoj zaznamenává po týdnů Německo a naznačuje vůli dospět

⁸⁸ (leš). Velká trojka se bude více prosazovat. *Mladá fronta DNES*, roč. 15, č. 42, str. 1. ISSN 1210 - 1168

⁸⁹ ROVENSKÝ Jan. Pro osudy euroústavy budou nadcházející týdny rozhodující. *Právo*, roč. 14, č. 53, str. 10. ISSN 1211 – 2119

ke kompromisnímu řešení. Vidíme to v textu *Euroústava: Berlín naznačil ústupek na hlasování*⁹⁰. Španělsko zareaguje hned druhý den a odmítá německý návrh, kvůli tomu, že by stejně přiřknul „velké trojce“ statut velkého státu. Znamená to, že Právo píše lehce frustrující článek *Madrid tvrdě odmítl německý ústupek kolem euroústavy*⁹¹.

Koncem března nabírá patová situace na obratu. Madrid i Varšava ukončili nekompromisní blokování a Ústava tak je zpátky ve hře. Jako první reaguje deník Právo, který přináší článek o změně rozložení politických sil ve Španělsku a následné změně španělské zahraniční politiky⁹². O necelý týden později roztává i polská strana a nechce bránit co nejrychlejší dohodě o euroústavě. Polsko podle slov polského premiéra nechce zůstat v izolaci a přistupuje na tento vstřícný krok, jak o tom píše Právo⁹³. Mladá fronta DNES přináší zajímavou spekulaci, že znovuoživení euroústavy mohly napomoci teroristické útoky v Madridu⁹⁴. Další text z Mladé fronty DNES už v sobě skrývá optimistickou náladu a hodnotí tento asi dvoutýdenní posun Polska a Španělska. Všichni se tak upírají k summitu, který se bude konat v polovině června roku 2004 a doufají, že do té doby nezmění nějaká strana své stanovisko. Těžce a křehce budovaný kompromis by tak mohl zase skončit krachem.

6.2 Schválení euroústavy je nejisté

Přesuňme se už do druhého čtvrtletí roku 2004, kdy na souhlasný postoj o znovuoživení euroústavy zareagovala i média a znovu přinášejí časté rozbory či komentáře. Avšak naše dva probírané deníky hodnotí jen ty nejdůležitější události týkající se Evropské unie a její ústavy. Názory politiků, komentáře a glosy jsou výjimečné, naproti tomu do novin přicházejí články o plebiscitu a různé statistické údaje.

Přehnaný optimismus krotí dva články z Práva i Mladé fronty. 19. května přinášejí obě dvě média zprávy o tom, že se euroústavu zřejmě nepodaří schválit. Tedy alespoň ne do června, jak to plánovali politikové. Právo na tento stav reaguje článkem *Ústavu se do června zřejmě*

⁹⁰ ROVENSKÝ Jan. Euroústava: Berlín naznačil ústupek v hlasování. *Právo*, roč. 14, č. 59, str. 10. ISSN 1211 – 2119

⁹¹ ROVENSKÝ Jan. Madrid tvrdě odmítl německý ústupek kolem euroústavy. *Právo*, roč. 14, č. 60, str. 9. ISSN 1211 – 2119

⁹² (ČTK, DPA). Madrid signalizoval i změnu postoje k evropské ústavě. *Právo*, roč. 1č, č. 64, str. 8. ISSN 1211 – 2119

⁹³ (rsk). Euroústava: Opuštěné Polsko vyklidilo pole. *Právo*, roč. 1č, č. 68, str. 8. ISSN 1211 – 2119

⁹⁴ LEŠENAROVÁ Hana. Teror v Madridu pomohl oživit ústavu EU. *Mladá fronta DNES*, roč. 15, č. 70, str. 15. ISSN 1210 - 1168

nepodaří schválit⁹⁵, ve kterém odpovídají šéfové diplomacie na otázku, zda se mohou politici dohodnout. Polský ministr Cimoszewicz by si na dohodu „*nevsadil ani zlotý*“ a v podobném duchu mluví i jeho finský a britský kolega. Náměstek ministra zahraničí Jan Kohout vidí situaci v poměru 51 : 49 pro přijetí ústavy. Johanna Grohová z Mladé fronty DNES vyzpovídala ve svém článku⁹⁶ Vladimíra Špidlu, který si myslím, že bez pevně stanoveného kompromisu nemá cenu, aby se vůbec nějaká schůzka konala. Premiér dále používá skeptickou nótu a nedokáže si představit, že by smlouva mohla být během pár týdnů schválena. I v tomto článku vidíme snahu o optimismus v podobě poměrového vyjádření úspěšnosti, jež vydal Jan Kohout.

Společné téma jako „hrom“ nacházíme v druhé polovině června roku 2004. To začíná Evropský summit v Bruselu, na kterém se má rozhodnout o přijetí Evropské ústavy. Autoři deníku Právo, jak je jejich zvykem, píší aktuální rozbory ještě před samotným začátkem akce. Proto můžeme číst článek *Brusel čeká další pokus o přijetí ústavy*⁹⁷, v němž autorka předjímá, že Unie už nemůže být neúspěšná. Jak Právo uvádí, dohoda je na spadnutí, protože i španělský tajemník pro evropské záležitosti Alberto Navarro říká „ (...) *k dohodě dojde bez jakékoliv pochyby*“. O den později následuje shrnutí prvního dne jednání bruselského summitu⁹⁸, který zatím nepřinesl kýženou shodu. Stále však Právo pozoruje optimistickou náladu, zračící se například u německého kancléře Schrödera či irského premiéra Aherna. Hlavním problémem zůstává otázka, jak velká má být kvalifikovaná většina, to znamená neustálé handrkování lidnatějších členů EU o významnější váze při hlasování. Zápětka jak z pera Agathy Chritie nakonec skončila šťastně. S první reakcí znovu nejdříve přispěchalo Právo v článku *Euroústava po dramatu prošla*⁹⁹, kde autorka seznamuje čtenáře s výsledkem schůzky. Tlumočí fakt, že takzvaná „Velká trojka“ nemůže zablokovat rozhodnutí ostatních států, čímž dává Unie jasný signál středně velkým státům, že nebudou diskriminováni. Česká republika prosadila do závěrů, že „ *členské státy musí v jednání o finanční perspektivě respektovat termíny. To znamená, že musí včas rozhodnout, s jakými sumami bude Unie hospodařit v letech 2007 – 2013.*“ Mladá fronta DNES přichází s článkem *Pětadvacítka se*

⁹⁵ (rsk, ČTK, DPA). Euroústavu se do června zřejmě nepodaří schválit. *Právo*, roč. 14, č. 116, str. 10. ISSN 1211 – 2119

⁹⁶ GROHOVÁ Johanna. Ústava EU se vzdaluje, říká Špidla. *Mladá fronta DNES*, roč. 15, č. 116, str. 2. ISSN 1210 - 1168

⁹⁷ LANDOVSKÁ Helena. Brusel čeká další pokus o přijetí euroústavy. *Právo*, roč. 14, č. 141, str. 10. ISSN 1211 – 2119

⁹⁸ LANDOVSKÁ Helena. Start summitu kompromis k euroústavě nepřinesl. *Právo*, roč. 14, č. 142, str. 9. ISSN 1211 – 2119

⁹⁹ LANDOVSKÁ Helena. Euroústava po dramatu prošla. *Právo*, roč. 14, č. 142, str. 9. ISSN 1211 – 2119

dokázala dohodnout¹⁰⁰, kde redaktor Lukáš Macek hodnotí roční cestu plnou překážek a peripetií. Rozebírá funkci Konventu a poukazuje na hlavní body, které přinesly takový rozruch kolem euroústavy. Autor, jakožto asistent senátora Zielence, vyzdvihává výkony mezivládní konference, jenž dokázala dohodnout tak těžkou smlouvu.

6.3 Bude v Čechách referendum?

Přichází třetí kvartál roku 2004 a s ním opět naše stará známá „okurková sezóna“. Jestliže v předchozím roce vyšla v komparovaných denících slabá desítka textů, tentokrát je nabídka ještě chudší. Mladá fronta DNES přináší prakticky jen jediný článek, kde nacházíme zmínku o Evropské ústavě. Navíc nejde o strukturovaný text, ale o interview se španělským expremiérem José Maria Aznarem¹⁰¹, ve kterém hodnotí dlouhotrvající rozpory Španělska proti systému hlasování v Unii. Zároveň hodnotí Ústavu jako stabilizační dokument, jenž má upravit „ (...) pravidla hry.“ I konkurenční deník nepřináší mnoho nových informací, avšak i zde nalézáme zmínky o možném referendu k přijetí ústavy evropské unie. Jako příklad můžeme uvést kratší zprávu *ODS žádá referendum o ústavě EU už příští rok*¹⁰², kde se setkáváme s názorem ODS, která nesouhlasí s premiérem Grossem, jenž chce uspořádat plebiscit současně s volbami do sněmovny v červnu 2006. Europoslanec Jan Zahradil chce, aby bylo referendum uspořádáno koncem roku 2005, tedy přibližně v době referend v ostatních zemích. Také osoba prezidenta Václava Klause „vystrkuje“ znovu růžky a Právo přináší rozbor *Klaus nechá euroústavu podepsat někoho jiného*¹⁰³. Tento článek reaguje na tvrzení Václava Klause v pořadu televize Nova Sedmička, kde naše hlava státu potvrdila, že podpis pod euroústavou přenechá někomu jinému. Klaus reaguje také na slova Stanislava Grosse o spojení plebiscitu o Ústavě se sněmovními volbami.

6.4 Evropský summit v Římě

Poslední čtvrtletí roku 2004 je ve znamení slavnostního zasedání Evropské unie v Římě, kde byla slavnostně podepsána Ústavní smlouva. Po ní ještě budou následovat místní referenda a až po schválení všemi zeměmi může tato euroústava vejít v platnost. Většina článků zachycuje tuto skutečnost a deník Právo přináší i první reakce ze zemí, které ratifikovaly evropskou ústavu jako první, to znamená Litva a Maďarsko.

¹⁰⁰ MACEK Lukáš. Pětadvacítka se dokázala dohodnout. *Mladá fronta DNES*, roč. 15, č. 144, str. 7. ISSN 1210 - 1168

¹⁰¹ BUCHERT Viliam. Aznar: Prohrajeme, když ustoupíme teroru. *Mladá fronta DNES*, roč. 15, č. 220, str. 9. ISSN 1210 - 1168

¹⁰² (luk). ODS žádá referendum o ústavě EU už příští rok. *Právo*, roč. 14, č. 204, str. 4. ISSN 1211 - 2119

¹⁰³ (zde). Klaus nechá euroústavu podepsat někoho jiného. *Právo*, roč. 14, č. 208, str. 1. ISSN 1211 - 2119

Mladá fronta DNES přistupuje k podpisu euroústavy ze široka, přičemž nabízí čtenářům základní přehled o Ústavě EU. Píše tak články *Otázky a odpovědi o ústavě EU*¹⁰⁴ a *Malý průvodce evropskou ústavou*¹⁰⁵, ve kterých rozebírá základní funkce, rozhodovací procesy, platnosti a suverenitu. Právo žádný takový přehled nemá, avšak o podpisu euroústavy se zmiňuje zhluboka. Nejprve si představme článek *Lídři pětadvacítky podepsali euroústavu*¹⁰⁶. Ten převážně doplňuje dva výše zmiňované články o Evropské ústavě z Mladé fronty DNES a přidává aktuální reakce světových politiků. José Barroso si přeje, aby lidé v parlamentu nebo při plebiscitu volily rozvážně a se znalostí věci. Italský premiér Silvio Berlusconi slavnostně podpis nijak nehodnotil, nýbrž se rozplýval nad společným demokratickým ideálem nové evropské unie. Mladá fronta DNES si připisuje ještě jeden článek¹⁰⁷, jehož autorka Johanna Grohová nehodnotí samotný podpisový akt, ale zabývá se následným schvalovacím procesem, kde bude stačit jedno „NE“ a celá ústava padne. Pod článkem vidíme velkou fotku, zobrazující italského premiéra Silvia Berlusconiho, jak zve českého předsedu vlády Stanislava Grosse k podpisu oné evropské ústavy.

Ve stručnosti si ještě připomeňme krátké zprávy o tom, jak začal ratifikační proces v ostatních zemích Evropské unie. První na řadě byla Litva a její poslanci hlasovali pro přijetí ústavy. Podle Práva¹⁰⁸ to bylo jedno z nejdůležitějších hlasování tamního parlamentu. Skoro symbolicky se tak stalo v závěru funkčního období. Zpráva přináší i zmínky, jak by měl schvalovací proces probíhat v dalších zemích Evropské unie. Španělsko je podle všeho rozhodnuto pro všelidové referendum a Praha ještě není rozhodnuta. Maďarský parlament ústavu přijal naprostou většinou hlasů. Deník Právo zachycuje další úspěšnou ratifikaci v článku *Maďarsko schválilo ústavní smlouvu EU*¹⁰⁹. Opět následuje zmínka o situaci v Čechách, kde probíhá neustálé dohadování o přijetí zákona o referendu, který by tento proces vůbec umožnil.

¹⁰⁴ (gro). *Otázky a odpovědi o ústavě EU. Mladá fronta DNES*, roč. 15, č. 253, str. 2. ISSN 1210 - 1168

¹⁰⁵ MACEK Lukáš. *Malý průvodce evropskou ústavou. Mladá fronta DNES*, roč. 15, č. 253, str. 7. ISSN 1210 - 1168

¹⁰⁶ (ik, ČTK, DPA). *Lídři pětadvacítky podepsali euroústavu. Právo*, roč. 14, č. 253, str. 1. ISSN 1211 - 2119

¹⁰⁷ GROHOVÁ Johanna. *Evropa podepsala svoji ústavu. Mladá fronta DNES*, roč. 15, č. 253, str. 1. ISSN 1210 - 1168

¹⁰⁸ (rsk, ČTK). *Litva jako první ratifikovala euroústavu. Právo*, roč. 14, č. 264, str. 1. ISSN 1211 - 2119

¹⁰⁹ (ČTK). *Maďarsko schválilo ústavní smlouvu EU. Právo*, roč. 14, č. 296, str. 8. ISSN 1211 - 2119

7. Rok 2005: Odmítnutí Evropské ústavy

Asi nejdůležitějším rokem v krátké historii evropské ústavy je právě rok 2005. To proto, že referendum ve Francii a následně v Nizozemsku odmítlo text smlouvy o Ústavě pro Evropu. Evropská politická špička se poté dále rozhodovala, zda má být schvalovací proces prodloužen nebo úplně zastaven. Bruselský summit evropské unie rozhodl, že ratifikace bude prodloužena.

Mladá fronta DNES a deník Právo pokračují v prezentaci podobných témat a rozdíly jsou jen v obsahu a charakteru článků. V Mladé frontě můžeme navíc vysledovat více komentářů a glos, jež v Právu střídají evropské události spojené s euroústavou, sociologické analýzy nebo aktuální rozbory.

7.1 Důkladné rozbory

První čtvrtletí tohoto roku je ve znamení právních rozborů a analýz nové Ústavní smlouvy a schvalovacích procesů při zasedání Evropského parlamentu. Ozývá se i prezident Václav Klaus nebo Slovinská republika, jež úspěšně schválila euroústavu.

Na začátku nového roku prochází Evropská ústava schvalovacím procesem v Evropském parlamentu, na což reagují oba deníky. Právo přináší článek s názvem *Europoslanci dnes rozhodnou o euroústavě*¹¹⁰, kde autorka vyjadřuje přesvědčení, že europoslanci dají ve Štrasburku smlouvě zelenou, avšak najdou se jistě i tací, co smlouvu nepodpoří. Jednou skupinou z nich by měli být i zástupci ODS, to znamená devět poslanců. Dokládá to například postoj Jana Zahradila, jež potvrzuje, že „*Samozřejmě budeme hlasovat všichni proti*“. V podobném duchu se nese článek napsaný Mladou frontou DNES, jehož název je *ODS oficiálně vyzvala: Odmítněte euroústavu*¹¹¹ a v němž je zmiňován opět Jan Zahradil, jako rebelant, který stojí proti návrhu evropské ústavy. Druhá část článku je věnována křesťanským demokratům a jejich sjezdu v Lipnici nad Sázavou, kde probíhala vytrvalá jednání o referendu o euroústavě. Přecházíme opět k deníku Právo, kde se dočítáme, že *Evropský parlament schválil euroústavu*¹¹². A to jednomyslně. Proti ústavě bylo jen 137 poslanců z necelých sedmi set. Mimořádně důležitou roli hrálo toto hlasování pro členské země a veřejnost, protože lidem dalo psychologickou stabilitu. Tyto slova reflektuje předseda

¹¹⁰ KRAMEŠOVÁ Iveta. *Europoslanci dnes rozhodnou o euroústavě*. Právo, roč. 15, č. 9, str. 15. ISSN 1211 – 2119

¹¹¹ (kop). *ODS oficiálně vyzvala: Odmítněte euroústavu*. Mladá fronta DNES, roč. 16, č. 6, str. 6. ISSN 1210 – 1168

¹¹² KRAMEŠOVÁ Iveta. *Evropský parlament schválil euroústavu*. Právo, roč. 15, č. 10, str. 1. ISSN 1211 – 2119

europarlamentu Joseph Borrel, jenž označuje výsledek „ (...) za ještě lepší, než zastánci euroústavy vůbec očekávali.“

Schválení evropské ústavy Slovinskem zaznamenávají oba deníky, přičemž Mladá fronta DNES využívá článek i k širšímu rozboru celého schvalovacího procesu¹¹³. Sloupek odhaluje nejprve netradiční způsob parlamentního jednání a hlasování, když celé zasedání pozorovaly televizní kamery a přinášely aktuální informace. Autoři pozorují už i očekávané referendum ve Španělsku, které bude prvním rozhodovacím procesem lidu. Ostatní hlasování probíhala vždy v národních parlamentech. Právo píše krátkou zprávu *Lublaň schválila euroústavu*¹¹⁴, kde autoři rozebírají Slovinskou politickou scénu. Ústavě se dostala podpora skrz celé politické spektrum s výjimkou nacionalistické Slovinské strany, kterou však v parlamentu zastupuje jen šest poslanců.

Začátkem února vychází několik článků o posuzování nové evropské ústavy českým ústavním soudem. Podnět k tomuto předání dává prezident Václav Klaus. Tažení proti evropské unii a ústavě tak pokračuje a prezident zkouší vytáhnout další kartu, aby zabránil přijetí ústavy. Mladá fronta DNES tak tiskne článek *Klaus žádá Ústavní soud o prošetření euroústavy*¹¹⁵, v němž Klaus prohlašuje, že tak významný dokument musí projít posouzením českým ústavním soudem. V dopise soudu uvádí: „ Žádám o vyjádření, zda je možné ratifikaci provést, nebo zda ji mají předcházet změny platné české ústavy, které jednoznačně vyloučí vzájemný rozpor obou dokumentů.“ V článku jsou zpracovány i informace o stavu ratifikace v Čechách. Vláda chce provést referendum společně s parlamentními volbami v roce 2006, ale opozice to nehodlá dopustit, protože raději upřednostňovala hlasování v parlamentu. Odpověď může čekat prezident Klaus asi za týden, jak mu to potvrdil předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský. To zmiňuje také deník Právo, ve zpravodajském článku *Rychetský odpoví Klausovi do týdne osobním dopisem*¹¹⁶. Podle redaktorů Práva a experta na ústavní právo Václava Pavlíčka udělal Václav Klaus sice nestandardní krok, zato však krok velmi promyšlený. Kdyby prezident čekal na ratifikaci a ústavu předložil až po ní, vyvolal by patrně velmi složitou situaci i v ústavním soudu. Den na to přidává Právo publicistickou

¹¹³ (mcm). Slovinci jako třetí schválili ústavu EU. *Mladá fronta DNES*, roč. 16, č. 27, str. 9. ISSN 1210 - 1168

¹¹⁴ (ČTK, rsk). Lublaň schválila euroústavu. *Právo*, roč. 15, č. 27, str. 17. ISSN 1211 - 2119

¹¹⁵ (gro). Klaus žádá Ústavní soud o prošetření euroústavy. *Mladá fronta DNES*, roč. 16, č. 28, str. 2. ISSN 1210 - 1168

¹¹⁶ (vac, dan). Rychetský odpoví Klausovi do týdne osobním dopisem. *Právo*, roč. 15, č. 29, str. 2. ISSN 1211 - 2119

analýzu s názvem *Klausovo evropské přešlápnutí*¹¹⁷, kde to Klaus podle komentátora Petra Uhlá „ (...) zkouší, aby ukázal, jak s evropskou ústavou nesouhlasí.“ A protože prezident patří stále k nejpoblárnějším politikům v zemi, ovlivňuje i veřejné mínění. Dává tak občanům impuls, že ústavní smlouva je napsána proti pořádkům a zvyklostem českého státu. Petr Uhl zároveň obrací a dodává, že veřejnost nemusí mít z referenda strach, protože Česká republika zatím nemá schválený zákon o přijetí tohoto referenda. A jelikož více než polovina poslanců a senátorů referendum nechce a druhá polovina je zase opačného názoru, shodnout se nemusí.

Ústavní soud Klausovi nevyhověl, čehož si všimla nejprve Mladá fronta DNES¹¹⁸, která přináší krátkou noticku. Rychetský odpovídá Václavu Klausovi stručnou odpovědí, v níž prezidenta zklamal. Podnět k ústavnosti euroústavy může být totiž podán až v době, kdy začnou ratifikační procesy v České republice. Mladá fronta DNES upozorňuje i na fakt, že prezident vystupuje jako euroskeptik a Rychetský je členem ČSSD, která ústavu naopak podporuje. Reakce v konkurenčním Právu na sebe nenechává dlouho čekat a komentátor Petr Uhl píše svůj další článek, tentokrát s názvem *Pravdu má Ústavní soud, ne Klaus*¹¹⁹, kde navazuje na svůj předešlý text. Znovu replikuje důvody, proč Rychetský poslal prezidentovi vyhýbavý dopis s nejasným stanoviskem. Česká ústava mluví jasně. „*Prezident má podle ústavy povinnost ratifikovat každou smlouvu, která je podle ÚS v souladu s českým ústavním pořádkem, pokud nebyl možný nesoulad odstraněn, třeba změnou ústavy.*“

První čtvrtletí tohoto roku tak pozvolna končí, přičemž se Mladá fronta DNES zapoměla zmínit o referendu ve Španělsku. Konkurence to však napravuje a přináší článek *Španělé masivně schválili euroústavu*¹²⁰. Hlavním důvodem přijetí euroústavy byla podle analytiků masová mediální kampaň a podpora španělského politického a veřejného sektoru, v osobách premiéra Zapatera a španělského krále Juana Carlose.

7.2 Francie a Nizozemsko odmítá euroústavu

Druhé čtvrtletí roku 2005 přináší mnoho vzruchu a stává se asi nejdůležitějším obdobím od vzniku Konventu. Pokračují totiž schvalovací procesy v nichž ústavu odmítají Francouzi a Nizozemci. Začátek období vůbec nevystihuje špatnou a poráženeckou náladu, naopak.

¹¹⁷ UHL, Petr. Klausovo evropské přešlápnutí. *Právo*, roč. 15, č. 30, str. 13. ISSN 1211 – 2119

¹¹⁸ (gro). Ústavní soud zklamal Klause kvůli euroústavě. *Mladá fronta DNES*, roč. 16, č. 39, str. 4. ISSN 1210 - 1168

¹¹⁹ UHL, Petr. Pravdu má Ústavní soud, ne Klaus. *Právo*, roč. 15, č. 39, str. 10. ISSN 1211 – 2119

¹²⁰ ROVENSKÝ, Jan. Španělé masivně schválili euroústavu. *Právo*, roč. 15, č. 43, str. 1. ISSN 1211 – 2119

Evropská ústava figuruje i v muzikálové podobě, což ukazuje především Mladá fronta, ale ani Právo nestojí v pozadí. Obě média sledují hladký průběh schvalovacího procesu v Řecku i Německu, vzrůstající tlak ve Francii a radikální odmítnutí Holanďany. Konec období přináší depresivní náladu a množství článků se vytrácí.

Evropská ústava a propagace. Tak můžeme nazvat snahy evropských politiků, přiblížit ústavu obyčejným lidem. A když si euroústava nenašla pozornost v obchodech, třeba si ji najde v kosmu. Italský astronaut si totiž do vesmíru bere jeden exemplář ústavy. Na tento neobvyklý talisman upozorňuje deník Právo ve sloupku *Evropská ústava letí do kosmu*¹²¹. Druhá a třetí třetina článku upozorňuje na nový muzikál s názvem Bruselský manifest, jehož „(...) děj se točí kolem tvorby euroústavy.“ Režisérku Yvonne McDevittovou přiměla k nastudování hry netečnost veřejnosti. Na stejný divadelní muzikál upozorňuje Milan Vodička v názoru *Muzikálová rána přímo v čele*¹²², v němž se dostává k jádru věci a rozebírá dílo z mnoha hledisek. Kriticky poznamenává, že tento muzikál je nesmyslný a nepochopitelný, jeho myšlenka stojí na hlouposti a celé dílo se tak stává nepotřebným. Autor teprve zde vidí paralelu s evropskou ústavou, která pro mnohé znamená symbol nesmyslnosti a hlouposti. Tajemná složka muzikálu koresponduje s nejasným výsledkem přístupových jednání a mohly by přijít ještě další paralely. Mladá fronta DNES zaznamenává muzikál ještě jednou v aktualitě Johanny Grohové¹²³.

Druhá polovina dubna už není tak veselá a euroústava dostává zabrat. Jako první se do ní opírají Francouzi, což reflektuje Michaela Pokorná z Mladé fronty. Článek *Odpor Francouzů vůči ústavě Unie stoupá*¹²⁴ jasně dokumentuje napjatou situaci již z názvu. Jádro textu zabírá pohled do průzkumu veřejného mínění, z něhož vyplývá, že více jak 62 procent lidí si euroústavu nepřeje a v referendu by ji neschválilo. Velkolepou vládní kampaň za ANO ústavě měl zahájit francouzský prezident Jacques Chirac, ale snaha se minula účinkem a po televizní debatě se studenty, počet voličů bojujících proti ústavě ještě vzrostl. Výzkumný institut CSA hovoří také o třetině nerozhodnutých občanů, kteří ještě mohou poměr hlasujících obrátit.

¹²¹ (nek, ik). Evropská ústava letí do kosmu. *Právo*, roč. 15, č. 89, str. 11. ISSN 1211 – 2119

¹²² VODIČKA, Milan. Muzikálová rána přímo do čela. *Mladá fronta DNES*, roč. 16, č. 89, str. 6. ISSN 1210 - 1168

¹²³ GROHOVÁ, Johanna. Muzikál o euroústavě má před premiérou. *Mladá fronta DNES*, roč. 16, č. 88, str. 5. ISSN 1210 - 1168

¹²⁴ PROKOPOVÁ, Michaela. Odpor Francouzů vůči ústavě Unie stoupá. *Mladá fronta DNES*, r. 16, č. 95, str. 10. ISSN 1210 - 1168

Televizní show registruje taktéž Právo a zařazuje článek *Chirac v televizi příliš neuspěl*¹²⁵, v němž se dočítáme o kritickém výkonu prezidenta Chiraca. Jeho špatného vystoupení si všímá například list *Le Parisien*, který „ (...) jej označil za „kontraproduktivní“ a za „zmatenou populistickou show“ Měsíc po těchto nervózních francouzských náladách přichází den D. Mladá fronta DNES aktuálně zařazuje dva podobné články. Úvodní článek na první straně novin¹²⁶ poukazuje na to, že poslední průzkumy nedávají ústavě mnoho šancí, i když i vlna přívrženců stoupla. V krach doufá česká opoziční ODS, která byla vždy proti euroústavě. O dvě stránky dál přichází aktuální analýza Jindřicha Šídla *Čeští politici sledují s napětím Paříž*¹²⁷, v níž autor sleduje českou politickou špičku a její návaznost na francouzské referendum. Všímá si také nezvykle pesimistického výrazu premiéra Paroubka, jež řekl: „Představa, že evropská ústava projde ve všech zemích jednoznačně, byla naivní.“ Tímto názorem, jako by přivolával francouzský neúspěch. Brusel nepřímo uznává porážku ještě před referendem v zemi galského kohouta, když Právo tiskne článek *Brusel kutá na scénářích pro případné NE*¹²⁸, v němž se představuje lucemburský premiér Juncker, který chce, aby v zemích, kde referendum neprojde na první pokus, následovalo referendum další. Juncker vylučuje přepracování celé euroústavy, jenž by zabralo nejméně dalších deset let a to si Unie nemůže dovolit. Francouzské veřejné mínění můžeme sledovat také například v textu *Proti euroústavě je stále většina Francouzů*¹²⁹ nebo v publicistické zprávě *Euroústava vyhnala Francouze k urnám*¹³⁰. Francouzské referendum potvrdilo nevyhnutelné. Voliči řekli euroústavě NE. Mladá fronta přináší aktuální článek s názvem komentáře či glosy. Michal Jelínek přináší text *Už nás nemohou zastrašovat*¹³¹, kde hodnotí příčiny neúspěchu a možný další vývoj evropské ústavy. Podle autora mohou za neúspěch nepopulární ekonomické reformy a růst nezaměstnanosti. Otevření pracovního trhu pro občany z přistupujících zemí či špatná zemědělská politika unie mohla hrát také svou roli. Deník Právo přináší jednoznačný zpravodajský článek *Francouzi řekli ústavě NE*¹³². Redaktoři zde zveřejňují výsledky hlasování, ve kterých vyhráli odpůrci 57 : 43. Dále se rozebírá možný další postup a názor

¹²⁵ (DPA, ČTK, nek). Chirac v televizi příliš nepřesvědčil. *Právo*, roč. 15, č. 89, str. 11. ISSN 1211 – 2119

¹²⁶ (rep, zah). Francouzi rozhodnou o ústavě EU. *Mladá fronta DNES*, roč. 16, č. 125, str. 1. ISSN 1210 - 1168

¹²⁷ ŠÍDLO, Jindřich. Čeští politici s napětím sledují Paříž. *Mladá fronta DNES*, roč. 16, č. 125, str. 3. ISSN 1210 - 1168

¹²⁸ (ik, ČTK). Brusel kutá na scénářích pro případné NE. *Právo*, roč. 15, č. 124, str. 10. ISSN 1211 – 2119

¹²⁹ (DPA, ČTK, BBC, nek). Proti euroústavě je stále většina Francouzů. *Právo*, roč. 15, č. 125, str. 18. ISSN 1211 – 2119

¹³⁰ (nek, DPA, ČTK, BBC). Euroústava vyhnala Francouze k urnám. *Právo*, roč. 15, č. 126, str. 1. ISSN 1211 – 2119

¹³¹ JELÍNEK, Michal. Už nás nemohou zastrašovat. *Mladá fronta DNES*, roč. 16, č. 127, str. 6. ISSN 1210 - 1168

¹³² Francouzi řekli euroústavě NE. *Právo*, roč. 15, č. 126, str. 1. ISSN 1211 – 2119

prezidenta Chiraca, jenž poděkoval lidem za účast a řekl, „ (...) že 16. června při summitu EU bude hájit francouzský národní zájem s ohledem na názor Francouzů, který vyslovili v referendu.“

I Nizozemští voliči oznámili, že v referendu ústavní smlouvu nehodlají podpořit. Oba deníky na tuto situaci reagují, přičemž Mladá fronta DNES přináší článek krátkou zmínku hned na první straně novin, jehož název je nekompromisní *Nizozemci rázně odmítli euroústavu*¹³³. V zemi tulipánů dosáhla euroústava ještě horšího výsledku, než ve Francii. Podle předběžných odhadů bylo proti více jak 62 procent občanů. Ke konzultacím o vyřešení této krize vyzval ihned po uzavření místností předseda evropské komise José Barroso. Ministr zahraničí Cyril Svoboda předpovídá, že Unie bude potřebovat nějaký čas na prostudování neúspěšných strategií a na volbu nového postupu. Faktické dokončení článku¹³⁴ sledujeme téhož dne na straně 8. Nesmíme zapomenout ani na deník Právo, který přináší zajímavý článek ještě před samotným Nizozemským referendem. Týká se britského premiéra Tonyho Blaira a jeho výroku, že pokud řekne Nizozemsko své NE ústavě, je připraven zrušit i referendum britské. Kratší noticka *Budou-li proti také Nizozemci, je Blair pro zrušení referenda*¹³⁵ přináší i názory ministra zahraničí Strawa a opozičního lídra Kennedyho. Holandské NE vydává Právo 2. června v rozboru *I Nizozemci řekli euroústavě NE*¹³⁶. Článek však nepřináší nic nového, znovu jde o procentní odhad výsledků a názory evropských politiků.

Ve spleti negativních výsledků by se skoro zapomnělo na ty státy, kde euroústava prošla. Mladá fronta DNES zmiňuje, jak řecký schvalovací proces, tak i ten německý. Oba jsou ale jen krátkými zprávami, bez hlubšího rozboru. 20. dubna čteme noticku *Evropská ústava u Řeků hladce prošla*¹³⁷ a v polovině května můžeme zaznamenat zprávičku *Německý parlament schválil euroústavu*¹³⁸. Deník Právo přistupuje k textům velice podobně jako Mladá fronta, přesto však v článku o řecké ratifikaci¹³⁹ zaznamenáváme známky rozboru

¹³³ (gro, kop). Nizozemci rázně odmítli euroústavu. *Mladá fronta DNES*, roč. 16, č. 129, str. 1. ISSN 1210 - 1168

¹³⁴ GROHOVÁ, Johanna. Nizozemští voliči smetli euroústavu. *Mladá fronta DNES*, roč. 16, č. 129, str. 8. ISSN 1210 - 1168

¹³⁵ (BBC, bh). Budou-li proti také Nizozemci, je Blair pro zrušení referenda. *Právo*, roč. 15, č. 128, str. 11. ISSN 1211 - 2119

¹³⁶ HRUŠKA, Blahoslav. I Nizozemci řekli euroústavě NE. *Právo*, roč. 15, č. 129, str. 1. ISSN 1211 - 2119

¹³⁷ (ČTK). Evropská ústava u Řeků hladce prošla. *Právo*, roč. 16, č. 92, str. 11. ISSN 1211 - 2119

¹³⁸ STRNAD, Michal. Německý parlament schválil euroústavu. *Mladá fronta DNES*, roč. 16, č. 112, str. 12. ISSN 1210 - 1168

¹³⁹ (DPA, nek). Řecko ratifikovalo euroústavu. *Právo*, roč. 15, č. 93, str. 7. ISSN 1211 - 2119

politického spektra a jeho hlasování. Německé schválení nalézáme ve stati *Bundestag schválil euroústavu*¹⁴⁰. Kromě obvyklých frází a klišé najdeme v článku i vyjádření kancléře Gerharda Schrödera a opoziční předsedkyně Angely Merkelové. Druhá část textu se věnuje schvalovacímu procesu v jiných zemích.

7.3 Evropská ústava je zdarma

Třetí kvartál roku 2005 přináší jen velmi málo zmínek o evropské ústavě, protože mnohými je tento dokument považován za „mrtvý“. A tak nedostatek článků není výjimečně dán „okurkovou sezónou“, nýbrž nezájmem politiků, novinářů a veřejnosti. V obou našich denících nalezneme snad jen zmínky o vydání textu evropské ústavy v knižní podobě a rozdávání této publikace na veřejnosti, samozřejmě zdarma. Mladá fronta DNES přináší opravdu velmi krátkou zprávičku, o hromadném rozebrání knihy *Evropská ústava*¹⁴¹ a přikládá ohlas ředitelky vládního odboru pro informování EU Petry Mašínové, která byla mile překvapena, že během hodiny zmizelo takřka 300 publikací. Právo navazuje článkem *Euroústava zmizela za hodinu*¹⁴², ve kterém přidává další statistiky, čímž čtenáři zjišťují, že se během dne rozdalo 1300 kusů. Následuje zmínka o nejnadšenějších Evropanech a ukazuje Českou republiku jako průměrně optimistickou.

7.4 Prezident Klaus „popichuje“ euroústavu

Konečně i poslední čtvrtletí roku 2005 nezaznamenává větší zájem o dění kolem evropské ústavy. Kdyby Mladá fronta DNES nepřijala článek Václava Klause, nebyla by o euroústavě v těchto novinách ani zmínka. Prezident v textu *Potichu prošlo jedno výročí*¹⁴³ upozorňuje na datum 29. října 2004, tedy přesně před rokem, kdy byla slavnostně podepsána evropská ústava. Prezident připomíná, že dnes, rok poté si na tento slavnostní akt vzpomenou jen někteří „(...) méně evropsky orientovaní politici.“ I deník Právo se prezentuje jen jedním článkem, který trochu souvisí s euroústavou. Na svou první oficiální návštěvu České republiky přijíždí předseda Evropské komise José Barroso, jenž zde chce představit takzvaný „plán D“. Ten podchycuje článek *Barroso se chce zachránit debatní ofenzívou*¹⁴⁴, ve kterém redaktorka Iveta Kramerová přibližuje hlavní myšlenky „plánu D“. Základní myšlenka spočívá „ (...) v pomoci členským státům organizovat národní debaty o budoucnosti Unie.“

¹⁴⁰ (DPA, řík, rm). Bundestag schválil euroústavu. *Právo*, roč. 15, č. 112, str. 1. ISSN 1211 – 2119

¹⁴¹ (ČTK). Euroústava zdarma šla na dračku. *Mladá fronta DNES*, roč. 16, č. 165, str. 2. ISSN 1210 - 1168

¹⁴² (ik, bh). Euroústava zmizela za hodinu. *Právo*, roč. 15, č. 164, str. 3. ISSN 1211 – 2119

¹⁴³ KLAUS, Václav. Potichu prošlo jedno výročí. *Mladá fronta DNES*, roč. 16, č. 259, str. 6. ISSN 1210 - 1168

¹⁴⁴ KRAMEŠOVÁ, Iveta. Barroso se chce zachránit debatní ofenzívou. *Právo*, roč. 15, č. 269, str. 11. ISSN 1211 – 2119

8.0 Rok 2006: Slavit se nebude, přichází zklamání

Rok 2006 měl být dalším významným datem v historii Evropské unie, potažmo Smlouvy o ústavě pro Evropu. Opak se stal pravdou, Francie a Nizozemsko odmítli ústavu a ta nenávratně mizí do ztracena. Redaktoři a komentátoři Mladé fronty DNES i deníku Právo ztrácejí o toto téma zájem, což zachycujeme v počtu vydaných článků, na téma euroústava.

8.1 Interview s francouzským prezidentem

První čtvrtletí přináší Mladá fronta jen jediný článek na téma evropské ústavní smlouvy. Jde o rozhovor s francouzským prezidentem Jacquesem Chiracem¹⁴⁵ o evropské ústavě, která je této chvíli uložena „v ledu“. Chirac se domnívá, že některé části euroústavy byly zpracovány dobře a byla by škoda o ně přijít. Chirac tak prosazuje „(...) vyzobání těch částí euroústavy“ a jejich opětovné zavedení bez dalších referend. O den později informuje Právo o rozdílném pohledu Berlína na tuto záležitost. Přináší krátkou zprávu *Německo odmítlo Chiracovy návrhy k Unii*¹⁴⁶. Tamní kancléřka Angela Merkelová nesdílí Chiracův optimismus a také nechce, aby v unii rozhodovaly smlouvy, které předtím někdo zamítl.

8.2 Estonsko schválilo „mrtvou“ Evropskou ústavu

Druhý kvartál roku 2006 opět reflektuje nezájem o euroústavu. Mladá fronta píše pouhé dva články, z čehož je ještě ten druhý komentářem a fejetonem v jednom. První článek z 10. května je po dlouhé době plnohodnotným textem o evropské ústavě. Jde totiž o ratifikační zprávu z Estonska, kde tamní parlament schválil euroústavu. Johanna Grohová, v článku *Estonci schválili pohřbívanou euroústavu*¹⁴⁷, popisuje snahu Estonska a Finska o nastartování procesu znovuoživení ústavní smlouvy. Podle dalších zemí pětadvacítky jsou tyto snahy jen snem či fantazií. Kladný postoj k euroústavě zachycuje také Právo v „textíku“ *Estonsko kývlo euroústavě*¹⁴⁸. I zde redaktoři připomínají finskou snahu o oživení „mrtvé smlouvy“.

Evropská ústava se stává hlavním tématem bruselského summitu v půli června roku 2006. Do hlavního města Belgie přijíždí výjimečně i prezident České republiky Václav Klaus, čehož

¹⁴⁵ GROHOVÁ, Johanna. Chirac chce prosadit aspoň části euroústavy. *Mladá fronta DNES*, roč. 17, č. 9, str. 8. ISSN 1210 - 1168

¹⁴⁶ (nek, DPA). Německo odmítlo Chiracovy návrhy k Unii. *Právo*, roč. 16, č. 10, str. 13. ISSN 1211 – 2119

¹⁴⁷ GROHOVÁ, Johanna. Estonci schválili „pohřbívanou“ euroústavu. *Mladá fronta DNES*, roč. 17, č. 109, str. 10. ISSN 1210 - 1168

¹⁴⁸ (DPA, pur). Estonsko kývlo euroústavě- *Právo*, roč. 16, č. 109, str. 10. ISSN 1211 – 2119

si všímá Mladá fronta DNES a Michal Mocek píše sloupek *Unie zápasí s mrtvou ústavou*¹⁴⁹. Politikové se na jednáních shodují, že pokud nebude dořešena otázka ústavní smlouvy, rozhodnutí o přistoupení nových členů potrvají déle, popřípadě může nastat situace, že Unie přijme nové členy až po roce 2010. Summit představuje taktéž deník Právo ve zprávě *Summitu dominovala euroústava a rozšiřování*¹⁵⁰, která přináší informaci, že „Evropa chce na rozmyšlenou ještě rok.“ Prezident Václav Klaus vystoupil před novináři se svým euroskeptickým úsměvem a řekl, že „ (...) podle něho evropská ústava „není potřebná.“

8.3 Britská zahořklost

Třetí čtvrtletí pokračuje jedním článkem v Mladé frontě DNES, který přináší krátkou zmínku o tom, že *Pro britské poslance je euroústava mrtvá*¹⁵¹. Noticka připomíná i snahy o její znovuoživení, tentokrát z německé a francouzské strany. Na chlup stejný článek převzatý z české tiskové kanceláře nalézáme v Právu, tentokrát však s názvem *Euroústava je podle britských poslanců mrtvá*¹⁵².

8.4 Články si píší europoslanci sami

Čtvrtý a polední kvartál roku 2006 nikterak nevybočuje ze zaběhnutého stereotypu, protože Mladá fronta DNES i deník Právo přicházejí shodně s jedním článkem. Mladá fronta DNES přináší článek Jana Zahradila *Další hřebík do rakve „euroústavy“*¹⁵³, v němž poslanec Evropského parlamentu za ODS hodnotí netradiční situaci, která se odehrála v Německu. Jeden z poslanců německého spolkového sněmu dal totiž podnět, postoupit euroústavu německému ústavnímu Soudu. Na základě této skutečnosti nemohl německý prezident ústavu podepsat, čímž zůstal proces ratifikace nedokončen. „ A nyní právě Ústavní soud oznámil, že nehodlá v podmětné věci rozhodnout do té doby, dokud nebude jasno, o jaký text euroústavy jde, protože původní verzi odmítla v referendu Francie a Nizozemsko Tím dal soud vlastně najevo, že současný text euroústavy je pro něj vzhledem k okolnostem již irelevantní, a zařadil

¹⁴⁹ MOCEK, Michal. Unie zápasí s mrtvou ústavou. *Mladá fronta DNES*, roč. 17, č. 140, str. 9. ISSN 1210 - 1168

¹⁵⁰ (DPA, ČTK, ik). Summitu dominovala euroústava a rozšiřování. *Právo*, roč. 16, č. 140, str. 14. ISSN 1211 - 2119

¹⁵¹ (ČTK). Pro britské poslance je euroústava mrtvá. *Mladá fronta DNES*, roč. 17, č. 173, str. 13. ISSN 1210 - 1168

¹⁵² (ČTK). Euroústava je podle britských poslanců mrtvá. *Právo*, roč. 16, č. 173, str. 10. ISSN 1211 - 2119

¹⁵³ ZAHRADIL, Jan. Další hřebík do rakve „euroústavy“. *Mladá fronta DNES*, roč. 17, č. 263, str. 11. ISSN 1210 - 1168

Německo do skupiny zemí, které euroústavu neratifikoval.“ Deník Právo nepřináší žádný samostatný článek o ústavní smlouvě, ale jen kratičkou zmínku v komentáři Petra Uhla¹⁵⁴.

¹⁵⁴ UHL, Petr. ODS potvrdila svůj odpor vůči EU. *Právo*, roč. 16, č. 272, str. 11. ISSN 1211 – 2119

9. Rok 2007: Nastane zmrtvýchvstání Evropské ústavy?

Tento rok není tak mrtvý, jak by se na první pohled mohlo zdát. Evropští politikové chtějí upravenou ústavu vrátit do hry a začínají lobovat v nerozhodnutých zemích. Hlavní křísitelkou se stává německá kancléřka Angela Merkelová, které věnují noviny pozornost zvláště v prvním čtvrtletí roku. Německé předsednictví představilo i nový návrh ústavní smlouvy, takzvanou Lisabonskou, neboli Reformní smlouvu, která byla podepsaná 13. prosince 2007 v portugalském Lisabonu. I ta však musí projít zdoluhavým ratifikačním procesem. Deníky tuto situaci monitorují a píší především o kanclérce Merkelové, o nutnosti nové euroústavy a o podpisu Reformní smlouvy.

9.1 Německé lobování

Jak bylo již výše nastíněno, německá kancléřka Merkelová lobuje za zmrtvýchvstání evropské ústavy. V denících Právo i Mladá fronta DNES toto téma reflektují a rozebírají. V prvním čtvrtletí roku 2007 je tento námět v podstatě jediným, jenž probírají naše deníky. Mladá Fronta přináší dva články o návštěvě kancléřky Merkelové v Praze. Úvodní článek s velkou fotografií¹⁵⁵, kde pózuje německá kancléřka s Václavem Klausem již nastiňuje, co si česká pravicová scéna o euroústavě myslí. Jak premiér Topolánek, tak i prezident Klaus doufají, že evropští představitelé neudělají stejnou chybu a nebudou chtít neratifikovanou ústavu oživit. Oba souhlasí, že „ (...) ústavu je třeba napsat znovu.“ Navazující článek v sekci Události a politika, rozebírá bleskovou návštěvu do podrobně¹⁵⁶. Redaktoři si všímají zdvořilostní nóty, kterou používá Merkelová, ačkoliv mohla tušit, že stanovisko obou politiků nezmění. Kopecký a Senková míní, že Merkelová a vlastně celé Německo chtějí, aby do června bylo jasné, co bude dál s euroústavou. To totiž končí předsednictví Německa v Unii. Pražskou bleskovou návštěvu zachycuje také deník Právo v článku *Merkelová ledy v Praze kolem euroústavy neprolomila*¹⁵⁷, v němž autor znovu nastiňuje situaci, kdy Angela Merkelová nabízela Klausovi a Topolánkovi jakousi okleštěnou verzi euroústavy, ale ty jednomyslně návrh zamítli. Zároveň je připomenuto, že situace v Evropě nevypadá vůbec růžově, protože proti této „ostříhnuté“ ústavní smlouvě stojí i Polsko, Británie, Dánsko a Švédsko.

¹⁵⁵ (kop, zis). Merkelová narazila s evropskou euroústavou. *Mladá fronta DNES*, roč. 18, č. 23, str. 1. ISSN 1210 - 1168

¹⁵⁶ KOPECKÝ, Josef, SENKOVÁ Zita. Merkelová v Česku neuspěla. *Mladá fronta DNES*, roč. 18, č. 23, str. 2. ISSN 1210 - 1168

¹⁵⁷ HRUŠKA, Blahoslav. Merkelová ledy v Praze kolem euroústavy neprolomila. *Právo*, roč. 17, č. 24, str. 10. ISSN 1211 - 2119

9.2 Bruselské jednání

Druhé čtvrtletí provází opět ústřední téma, na které reagují oba deníky. Tím tématem je bruselský summit, který má vyřešit spory kolem evropské ústavy a její nahrazení smlouvou novou. Právo zase přináší krátkou zmínku o chystaném jednání napřed, když vydává sloupek *EU se chystá na „tříkošilový“ summit*¹⁵⁸. Hlavní důraz je zde kladen na vystižení problematických bodů summitu, mezi něž patří i vybudování nové ústavní smlouvy. Český vicepremiér Alexandr Vondra předpovídá, že jednání mohou trvat hluboko do nedělního rána, možná i déle. Hlubší rozpor českého stanoviska najdeme v tomtéž deníku pod názvem *Unie bude rozhodovat o své příští podobě*¹⁵⁹. 25. června přináší Právo potěšující informaci z bruselského summitu plného ústupků. Polsko, Británie i Česko mohou slavit, protože vyjednali hodnotný kompromis. Unie tak potvrdila celou řadu reforem z evropské ústavy a „přijala mandát pro vypracování nové unijní smlouvy,“ Prosazení oboustranné flexibility, jenž umožňuje přenos pravomocí byl hlavním dosaženým bodem pro Česko. Alexandr Vondra píše svůj vlastní komentář do Mladé fronty DNES a tvrdí v něm, že „Evropská unie nepotřebuje ústavu, ale reformy.“ Tak začíná článek s názvem *Euroústava je mrtvá*¹⁶⁰. Autor věnuje pozornost především kancléřce Merkelové, která byla hlavním strůjcem znovuoživení ústavy. Zároveň míří k slovu „ústava“ a přeměňuje jej na sousloví „reformní smlouva“, protože schopnost dlouhodobé funkce a stability Unie závisí především na reformách a ne na ústavě. Tato slova podtrhuje krátký sloupek Johanny Grohové *Ústava je mrtvá, ať žije eurosmlouva, řekla EU*¹⁶¹, ve kterém narážíme už jen na pojem eurosmlouva, přičemž kontroverzní ústava zmizela. Oficiální název smlouvy bude ještě úplně jiný, ale už nemůže vyvolávat takové obavy o národní suverenitu členů EU.

9.3 Jak bude vypadat nová evropská smlouva?

Ve třetím čtvrtletí roku 2007 se Právo a Mladá fronta DNES neshodují v žádném z témat, což je překvapivé, protože dodnes měli alespoň jedno téma společné. Určitou roli může hrát i širší obsah, který znovu kopíruje letní „okurkovou sezónu“, což znamená, že článků ubylo. Mladá fronta DNES chce informovat čtenáře o nově dohodnuté reformní smlouvě Evropské

¹⁵⁸ (mcm, ČTK). EU se chystá na „tříkošilový“ summit. *Právo*, roč. 17, č. 143, str. 8. ISSN 1211 – 2119

¹⁵⁹ MOCEK, Michal. Unie bude rozhodovat o své příští podobě. *Právo*, roč. 17, č. 144, str. 9. ISSN 1211 – 2119

¹⁶⁰ VONDRA, Alexandr. Euroústava je mrtvá. *Mladá fronta DNES*, roč. 18, č. 144, str. 8. ISSN 1210 - 1168

¹⁶¹ GROHOVÁ, Johanna. Ústava je mrtvá, ať žije eurosmlouva, řekla EU. *Mladá fronta DNES*, roč. 18, č. 142, str. 7. ISSN 1210 - 1168

unie a tak uvádí malého *Průvodce eurodžunglí*¹⁶². Text v první řadě informuje, v čem bude nová smlouva „nová“ a v čem se liší od zavržené euroústavy. V návrhu eurosmlouvy chybí článek o evropských symbolech, který mnohé popuzoval a stavěl evropskou Unii do role nacionalistického seskupení. Reforma institucí přijímá návrhy, které byly ještě ve staré euroústavě, to znamená, že dojde ke snížení počtu členů Evropské komise, zavedení funkce stálého předsedy Evropské rady, neboli zavedení Evropského prezidenta, k rozšíření pravomocí Evropského parlamentu, rozhodování kvalifikovanou většinou a několika dalším změnám legislativy. Deník Právo oproti tomu rozvádí setkání ministrů zahraničí na mezivládní konferenci v Bruselu. Článek *Evropská unie začala jednat o nové smlouvě*¹⁶³ přináší náhled do tvrdých jednání bruselského summitu, kde odstartovaly rozhovory o nové reformní smlouvě. Hlavní roli hrálo Polsko a jeho boj proti novému systému hlasování v Unii. Svou neústupností si vybojovalo odklad nového systému do roku 2014. Tato konference bude mít další pokračování, a to především na úrovni evropských právníků..

9.4 Lisabonská smlouva

Poslední část roku 2007 se neustále točila kolem eurosmlouvy a jejího schvalování. To se zrcadlí v Mladé frontě DNES i v deníku Právo. Se špetkou ironie a sarkasmu přichází Martin Komárek a jeho komentář *Evropa má smlouvu, ó my se máme*¹⁶⁴. Nově schválenou Lisabonskou smlouvu hodnotí jako starou věc v novém obalu. Společná zahraniční a bezpečnostní politika zůstává stejná, systém určité většiny států taky zůstává, ale toto hlasování bude platit až od roku 2014, čímž evropští politici „zapláclí“ ústa Polsku a Španělsku, dvěma zemím, které se ještě ve staré euroústavě stavěli proti tomuto návrhu. Veřejnost může jen nevěřičně kroutit hlavou, proč česká pravice v tomto směru otočila o 180 stupňů. Vždyť, není to tak dlouho, co premiér Topolánek nazval Evropskou smlouvu slovem „shit“ a nyní respektuje návrh většiny. Schválení Lisabonské smlouvy rozebírá také Právo v analýze *Reformní smlouva v Lisabonu Schválena*¹⁶⁵. Ani tento článek nepřináší žádné jiné informace, než jaké nabízí konkurenční Mladá fronta, a proto se zastavme raději u článku *ODS nechá eurosmlouvu posoudit Ústavním soudem*¹⁶⁶, jehož ústředním motivem je předání Lisabonské smlouvy českému ústavnímu soudu. Zvláštní věcí na tomto kroku je, že premiér

¹⁶² MACEK, Lukáš. Průvodce eurodžunglí. *Mladá fronta DNES*, roč. 18, č. 188, str. 12. ISSN 1210 - 1168

¹⁶³ (ČTK, DPA). Evropská unie začala jednat o nové smlouvě. *Právo*, roč. 17, č. 170, str. 9. ISSN 1211 – 2119

¹⁶⁴ KOMÁREK, Martin. Evropa má smlouvu, ó my se máme. *Mladá fronta DNES*, roč. 18, č. 245, str. 10. ISSN 1210 - 1168

¹⁶⁵ Reformní smlouva v Lisabonu schválena. *Právo*, roč. 17, č. 245, str. 1. ISSN 1211 – 2119

¹⁶⁶ (nig, ČTK). ODS nechá eurosmlouvu posoudit Ústavním soudem. *Právo*, roč. 17, č. 264, str. 1. ISSN 1211 – 2119

Topolánek byl v Lisabonu šťastný Evropan a měl radost z dobře dohodnutého kompromisu. ODS žádá „ (...) především posouzení dopadu evropské Charty základních práv a svobod do českého právního řádu.“ Snahy ODS jsou zřejmé. „Jestliže se ukáže, že tato smlouva žádným způsobem nevytváří prostor pro změnu naší ústavy a integraci do naší ústavy, tak není žádný důvod pro referendum“, prohlásil Mirek Topolánek.

Poslední zmínkou roku 2007 bude podpis nové smlouvy Evropské unie, takzvané Lisabonské smlouvy. Mladá fronta DNES nepřistupuje k tomuto tématu s přehnanou pompézností a slávou, proč by také ne. Už jednou to tady bylo a po roce ústava zkrachovala. Nestane se to znova? Tak asi v takovém tázavém duchu vidíme komentář Viliama Bucherta *Eurosmouva – zatím živý, ale kulhající kůň*¹⁶⁷. Autor přináší zřejmě osobní zážitky z cesty do Lisabonu, kde byla slavnostně podepsána Reformní smlouva. Začátek oslavy musela zvukově doprovodit Óda na radost, evropští politici vstali ze svých židlí, Beethovenova skladba skončila a následovala píseň z westernového filmu Tenkrát na Západě. Viliam Buchert, se špetkou ironie dodává: „ (...) se v Portugalsku vše odehrálo skutečně „tenkrát na Západě“, protože požadavky nového Východu staré členské země ani podle právě podepsané smlouvy zcela neakceptovaly. Redaktor deníku Právo používá naopak jemný, kultivovaný a odborný styl se zvláštním nádechem tajemství. Publicistická studie *Lisabon: eurosmouva podepsána*¹⁶⁸, stejně jako u konkurence, rozebírá slavnostní akt podpisu. Poté ale rozpitvává Lisabonskou smlouvu dopodrobna a čtenář zjišťuje, že, pod „hlavičkou Lisabonská smlouva se vlastně skrývají dva dokumenty, do nichž byl obsah euroústavy zapracován. Jednou z nich je Smlouva o Evropské unii a nově vytvořená smlouva o fungování Evropské unie.“ K těmto dvěma smlouvám ještě náleží Charta základních práv. Mirek Topolánek po podpisu pronesl, že ztvrdění smlouvy pro něho nebyl žádný historický okamžik a za jedinou kladnou věc tohoto setkání „označil to, že „budeme mít od tohoto problému“ na nějakou dobu pokoj“.

¹⁶⁷ BUCHERT, Viliam. Eurosmouva – zatím živý, ale kulhající kůň. *Mladá fronta DNES*, roč. 18, č. 291, str. 8. ISSN 1210 - 1168

¹⁶⁸ MOCEK, Michal. Lisabon: eurosmouva podepsána. *Právo*, roč. 17, č. 291, str. 1. ISSN 1211 – 2119

Závěr

Svou bakalářskou práci jsem věnoval Smlouvě o ústavě pro Evropu a jejímu zobrazení v denním tisku. Zobrazení probíhalo prostřednictvím komparace dvou nejčtenějších „seriózních“ deníků, Mladé fronty DNES a deníku Právo

Tato práce se v první řadě pokouší ukázat, jak žurnalisté zpracovávají témata o Evropské ústavě a s jakým stylem je předkládají čtenáři. V druhém bodě zkoumání jsem se zaměřil na porovnávání autorských stylů. Uchopení z pohledu stereotypních historizujících tradic nebylo v mém prioritním zájmu, avšak v některých případech i toto posuzování přispělo ke snadnějšímu pochopení tématu.

Toto posuzování lze s naprostou jistotou provádět až po roce 2002, protože do té doby bylo článků o Evropské ústavě málo a většina z nich pocházela od nějaké tiskové agentury, například České tiskové kanceláře nebo Deutsche Presse Agentur. Právě proto čtenáře zaujmou komentáře Martina Komárka nebo Alexandra Mitrofanova, jejichž stylu nechybí ironie, nadsázka a narážky. Od roku 2003 začínají novináři přicházet s řadou nápadů, jako jsou analýzy, studie, glosy, sloupky či statistiky, s hlavním tématem Evropská unie. Euroústavní smlouva bývá dosti často do těchto textů zapracována, zejména tam, kde přicházejí na přetřes kulturní, sociální a náboženská témata. Zmínky o zařazení pasáží o Bohu převažují v deníku Právo, jež do svého plátku vnáší i socio-ekonomická témata. Mladá fronta DNES podřizuje své články ekonomickým zájmům nebo také dává možnost vrcholným českým politikům, aby ukázali své žurnalistické vlohy. Ačkoli se politická elita snaží, aby texty nevypadaly jako propaganda, občas jim „ujede“ klávesa. Plodné žurnalistické roky 2003 a 2005 přinášejí jeden velký nešvar. Krátké zpravodajské články přijaté z tiskových agentur bývají jen lehce poupraveny, přejmenovány a vydány. To samé platí i u obsáhlých analýz, kdy můžeme vyzorovat stejné výrazy, často i věty. Komparace těchto děl tak pozbývá na významu a je ztrátou místa. Tři poslední pozorované roky zaznamenáváme odklon od ekonomiky a hospodářství směrem k občanům. Komentované články hýří briskním vtípem, ironii střídá mocnější sarkasmus, přibývají „hloupoučké“ narážky. Studovaná periodika příliš nereflektují další média, což lze doložit mediálně známým Topolánkovým „shitem“, čehož si Mladá fronta a Právo všímají jen ve svých komentářích. Tento radikální postoj k Evropské ústavě však ani jedno z komparovaných médií nezachycuje v samostatném článku.

Částečný rozchod od společných témat nacházíme u obou periodik. Je zajímavé, že Mladá fronta DNES se odklání od témat analytických, statistických, náboženských a sociálních. Redaktoři deníku Právo se zase rozcházejí u ekonomiky, politických rozborů či témat společenských. Obecně lze říci, že Právo přináší mnohem více informací všeho druhu, z různých, především přejatých zdrojů. Velkou roli v tom hraje i fakt, že Právo mělo v Bruselu svou stálou spolupracovnici, zatímco redaktoři Mladé fronty se měnili. Mladá fronta nahrazuje tyto nedostatky zejména velkým množstvím komentářů a interviu. Další zajímavá věc může být i fakt, že někteří autoři „mění tým“ a odcházejí ke konkurenci. Příkladem je Michal Mocek, jenž do roku 2005 psal za Mladou frontu a poté přešel do Práva. I z tohoto činu lze usuzovat, že názorově si nejsou srovnávané deníky až tak vzdálené.

Prameny

Právo, roč. 11, č. 1-302. Praha: Borgis, 2001. ISSN 1211-2119

Právo, roč. 12, č. 1-302. Praha: Borgis, 2002. ISSN 1211-2119

Právo, roč. 13, č. 1-303. Praha: Borgis, 2003. ISSN 1211-2119

Právo, roč. 14, č. 1-303. Praha: Borgis, 2004. ISSN 1211-2119

Právo, roč. 15, č. 1-304. Praha: Borgis, 2005. ISSN 1211-2119

Právo, roč. 16, č. 1-302. Praha: Borgis, 2006. ISSN 1211-2119

Právo, roč. 17, č. 1-302. Praha: Borgis, 2007. ISSN 1211-2119

Mladá fronta DNES, roč. 12, č. 1-302. Praha: Mafra, 2001. ISSN 1210-1168

Mladá fronta DNES, roč. 13, č. 1-302. Praha: Mafra, 2002. ISSN 1210-1168

Mladá fronta DNES, roč. 14, č. 1-303. Praha: Mafra, 2003. ISSN 1210-1168

Mladá fronta DNES, roč. 15, č. 1-303. Praha: Mafra, 2004. ISSN 1210-1168

Mladá fronta DNES, roč. 16, č. 1-304. Praha: Mafra, 2005. ISSN 1210-1168

Mladá fronta DNES, roč. 17, č. 1-302. Praha: Mafra, 2006. ISSN 1210-1168

Mladá fronta DNES, roč. 18, č. 1-302. Praha: Mafra, 2007. ISSN 1210-1168

Literatura

VEBER Václav. *Dějiny sjednocené Evropy: Od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. str. 63. ISBN 80-7106-663-X

NOLČ Jiří. *Evropská ústava s úvodním slovem*. 1. vyd. Brno: CP Books, 2005. ISBN 80-251-0593-8

MAŇÁK, Martin. *100 otázek a odpovědí o Evropské unii*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí, 2000. ISBN 80-85864-77-0.

NOLČ, Jiří. *Ústava České republiky v otázkách a odpovědích*. Vyd. 1. Brno : Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0392-7.

PITROVÁ, Markéta. *Institucionální struktura Evropské unie*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2000. ISBN 80-210-2237-X.

SYLLOVÁ, Jindřiška, PITROVÁ, Lenka, SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Ústava pro Evropu : komentář*. Vyd. 1. Praha : C.H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-900-9.

Evropská ústava: smlouva o Ústavě pro Evropu: úplné znění podléhající ratifikaci členskými státy : rozbor a charakteristika jednotlivých částí Evropské ústavy. 1. vyd. Praha : Newsletter, 2005. ISBN 80-7350-057-4.

Evropská komise. *Jak funguje Evropská unie: Průvodce občanů po institucích EU*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2006. ISBN 92-79-02222-9

Cesta České republiky do Evropské unie. 1. vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004. ISBN 80-7325-045-4.

BURTON, Grahame, JIRÁK, Jan. *Úvod do studia médií*. 1. vyd. Praha : Barrister & Principal, 2001. ISBN 80-85947-67-6.

JIRÁK, Jan, SPITZOVÁ-KÖPPLOVÁ, Barbara. *Média a společnost: stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-697-7.

OSVALDOVÁ, Barbora, HALADA, Jan. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2., dopl. vyd. Praha : Libri, 2002. ISBN 80-7277-108-6.

HVÍŽĎALA, Karel. *Jak myslet média : eseje, přednášky, články a rozhovory 2004-2005*. 1. vyd. Praha : Dokořán, 2005. ISBN 80-7363-047-8.

RUB-MOHL, Stephan, BAKIČOVÁ, Hana. *Žurnalistika : komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-0158-8.

Seznam internetových zdrojů

URL: <<http://www.euroskop.cz/734/sekce/aktualni-stav/>>.

URL: <<http://www.euroskop.cz/76/sekce/instituce-eu/>>.

URL: <<http://www.euroskop.cz/270/sekce/smlouva-o-ustave-pro-evropu/#obsah>>.

URL: <http://www.europa.eu/abc/index_cs.htm>.

URL: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/index_view.php?id=295508>.

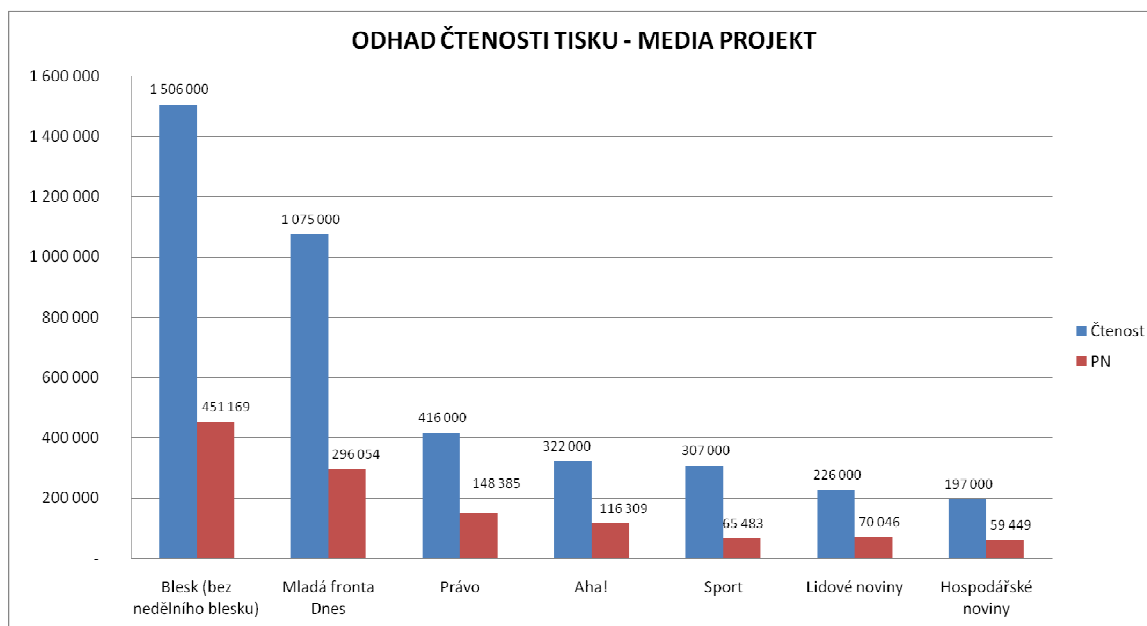
URL: <<http://www.blisty.cz/art/23779.html>>.

URL: <<http://www.uvdt.cz/Upload/562.pdf>>.

URL: <<http://www.abccr.cz/tabperiod/2003/unor-leden.xls>>.

URL: <<http://www.abccr.cz/tabperiod/2004/kveten-duben.xls>>.

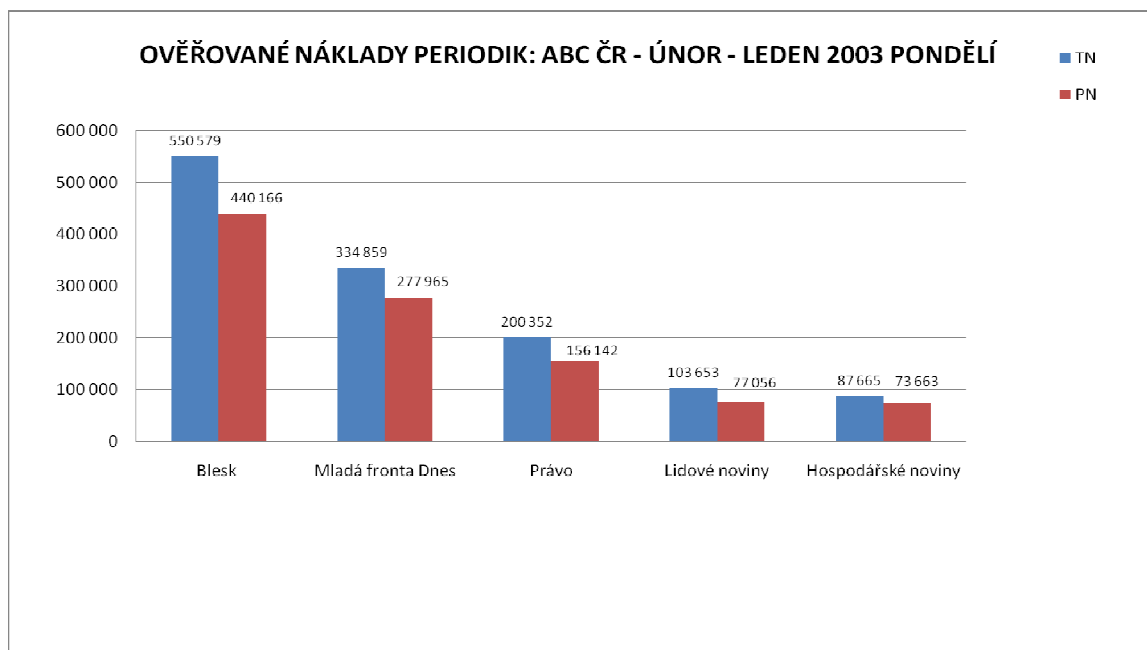
Přílohy

Čtenost = odhad čtenosti na vydání

PN = průměrný náklad za říjen 2007 – březen 2008 ověřovaných ABC ČR. PN v kusech.

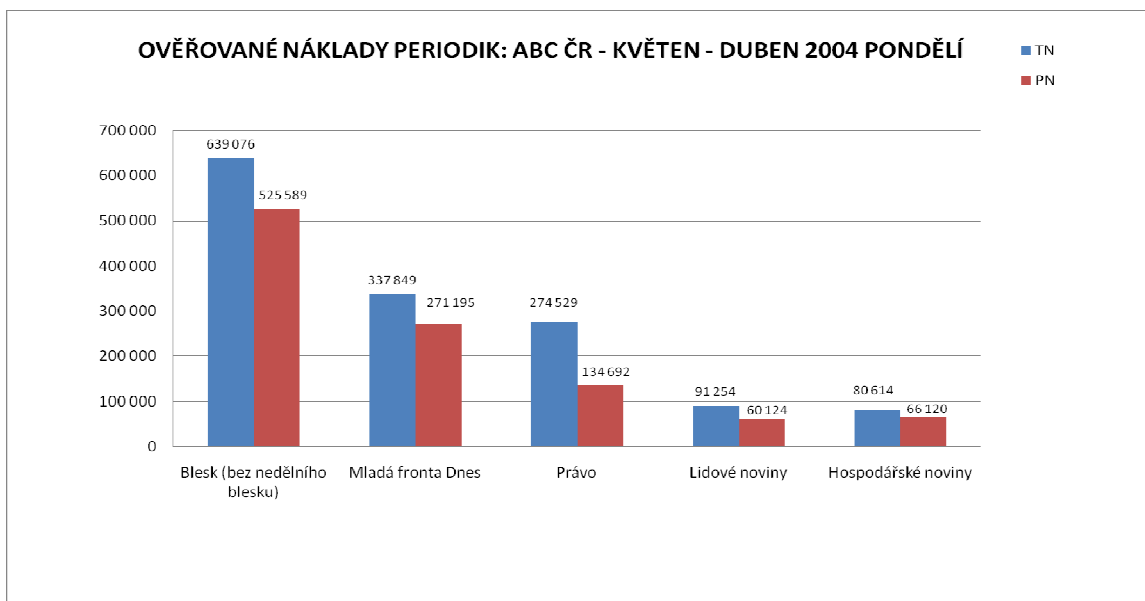
Zdroj: URL: <<http://www.uvdt.cz/Upload/562.pdf>>.

TN = průměrný tištění náklad

PN = průměrný prodaný náklad celkem

Zdroj: URL: <<http://www.abccr.cz/tabperiod/2003/unor-leden.xls>>.

TN = průměrný tištěný náklad

PN = průměrný prodaný náklad celkem

Zdroj: URL: <<http://www.abccr.cz/tabperiod/2004/kveten-duben.xls>>.

Résumé

The Treaty Establishing a Constitution for Europe was supposed to form the basic document for economic and social negotiations in the countries of the European Union. The Constitution draft was presented by the Convention on July 18, 2003. From this moment it is possible to track a rising interest of the two most widely read “serious” newspapers in the Czech Republic about this issue.

Up to this point the remarks about the European Constitution were presented together with other topic relating to the European Union. From 2003 both newspapers (Mladá fronta DNES and Deník Právo) present mainly common topics pertaining mainly to large European summits, opinions of European as well as Czech politicians, European skepticism etc.

The stylistic as well as language component is different, which is mainly noticeable with Mladá fronta DNES, which uses the sharp style of commentators (eg. Martin Komárek). Deník Právo on the other hand presents more analyses and studies – a specialty of the journalist Jan Rovenský. After the accession of the Czech Republic to the European Union the differences between the newspapers vanish and the journalists start to get mixed. For example articles of the journalist Michal Mocek, who had been contributing exclusively to Mladá fronta DNES, can be found – after 2005 – even in Deník Právo. The failure to ratify the European Constitution by all countries causes a lot of polemics, comments and ironic articles in both of these journals. This is especially obvious with Mladá fronta DNES. Deník Právo brings analyses, presents social topics and the public opinion. Years 2006 and 2007 are commented with a lot of discretion and the glorious signing of the Treaty of Lisbon (the successor of the unsuccessful European Constitution) results in only a moderate analysis of both journals.

In general we can state that the selection of topics of both journals does not differ. In 2002 and 2003 we can still detect that Deník Právo tends to pay more attention to social and cultural topics, but this trend disappears during the following year and the topics become identical with those of Mladá fronta DNES. In 2004 and 2005 Mladá fronta DNES orientates more on the economic analysis of the European Constitution. The main benefit of the thesis is the comparison, which – according to available information – is the very first of this kind and such a time scale.

